

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ 1997 (ΣΧΕΔΙΟ Ι.
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ) ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ»**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

ΕΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΑΜ:2004057

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

5

1.2 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

7

1.3 ΠΡΩΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

8

1.4 ΑΠΟΠΕΙΡΕΣ ΜΕΤΑΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

10

1.5 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΜΕΤΑΡΥΘΜΙΣΗ- ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΣΧΕΔΙΟ Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

2.1 ΤΙ ΠΡΟΕΒΛΕΠΕ

15

2.2 ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

17

2.3 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

18

2.4 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

21

2.5 Α ΚΑΣ ΕΣ ΜΕΤΑΡΥΘΜ ΣΗΣ

26

2.6 ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

30

2.7 ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

31

2.8 ΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

33

2.9 ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

34

2.10 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

34

2.11 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

3.1 Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ Τ.Α. ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ . ΚΑΠΟ . ΣΤΡ Α	38
3.2 Η ΠΟΛΙΤΙΚΟ-ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ Ο.Τ.Α	39
3.3 ΑΡΜΟ . ΟΤΗΤΕΣ ΚΑ ΛΕ ΤΟΥΡΓ ΕΣ Ο.Τ.Α.	40
3.4 Ο ΚΟΝΟΜ ΚΑ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.	43

ΜΕΡΟΣ 2^ο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΟΥΡΙΑΣ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΘΟΥΡΙΑΣ	46
1.2 Τ.Δ. ΘΟΥΡΙΑΣ	49
1.3 Τ.Δ. ΑΙΘΑΙΑΣ	50
1.4 Τ.Δ. ΑΜΦΕΙΑΣ	51
1.5 Τ.Δ. ΑΝΘΕΙΑΣ	52
1.6 Τ.Δ. ΜΙΚΡΟΜΑΝΗΣ	53
1.7 Τ.Δ. ΠΟΛΙΑΝΗΣ	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΘΟΥΡΙΑΣ

2.1 ΕΡΕΥΝΑ	56
2.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	62

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	64
------------------	-----------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	79
---------------------	-----------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 1997 ψηφίστηκε ο νόμος 2539/1997, περισσότερο γνωστός ως Πρόγραμμα 'Ιωάννης Καποδίστριας'. Ήταν η πρώτη, μεταπολεμικά, και πιο προσεγμένη προσπάθεια αναδιάρθρωσης της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης της χώρας.

Στη παρούσα εργασία θα γίνει έρευνα για το πρόγραμμα Ι. Καποδίστρια. Θα δούμε δηλαδή πως το δέχτηκαν οι πολίτες του δήμου και κατά πόσο πέτυχε το πρόγραμμα τους στόχους. Αυτό θα γίνει με έρευνα (ερωτηματολόγια και από συνεντεύξεις από τα αιρετά μέλη του δήμου).

Η εργασία χωρίζεται σε 2 μέρη, το πρώτο μέρος που είναι θεωρητικό και το δεύτερο μέρος που γίνεται η έρευνα, η παρουσίαση και η ανάλυση των δεδομένων για το δήμο Θούριας.

Το 1^ο μέρος χωρίζεται σε 3 κεφάλαια, το 1^ο κεφάλαιο αναφέρεται στην τοπική αυτοδιοίκηση της Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα αναφέρει την κατάσταση πριν το πρόγραμμα Καποδίστρια, τα προβλήματα και την ιστορική εξέλιξη της Τ.Α.

Στο 2^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται το πρόγραμμα Ι. Καποδίστριας, δηλαδή το περιεχόμενο του προγράμματος, θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο, στόχοι, αρχές του προγράμματος και τα καινοτομικά στοιχεία του.

Στο 3^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται το πως έγινε η μεταρρύθμιση, η κατάσταση μετά από αυτή, οι αρμοδιότητες των νέων Ο.Τ.Α. και τα οικονομικά των νέων Ο.Τ.Α.

Το δεύτερο μέρος της εργασίας χωρίζεται σε 2 κεφάλαια, το 1^ο κεφάλαιο περιέχει γενικά στοιχεία για το δήμο Θουρίας και λίγα λόγια για κάθε τοπικό διαμέρισμα του δήμου. Το 2^ο κεφάλαιο περιέχει τα αποτελέσματα της έρευνας στους δημότες του δήμου Θουρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Στα χρόνια της τουρκοκρατίας, το βασικό κύτταρο τοπικής διοίκησης υπήρξε η κοινότητα. Μια κοινότητα περιλάμβανε έναν ή περισσότερους οικισμούς και είχε την ευθύνη κυρίως της πληρωμής των φόρων στην κεντρική διοίκηση. Σε πολλές περιπτώσεις, όμως, οι ελληνικές κοινότητες αναπτύχθηκαν σημαντικά και συνέβαλαν στην ενίσχυση, διαμόρφωση και διατήρηση της εθνικής συνείδησης. Οι ίδιες όμως, με τον έντονο τοπικισμό που αναπτύχθηκε, ορισμένες φορές, στάθηκαν εμπόδιο στην προσπάθεια δημιουργίας, μετά την Ελληνική Επανάσταση, ενός ενιαίου και συμπαγούς εθνικού κράτους.

Στα πρώτα ελεύθερα χρόνια, η ελληνική επικράτεια χωρίστηκε σε επαρχίες, υποεπαρχίες (ή αντεπαρχίες) – πρώτης και δεύτερης τάξεως – και κοινότητες. Οι έπαρχοι και οι κοινοτάρχες διορίζονταν από την κεντρική διοίκηση, με τους τελευταίους να επιλέγονται, όμως, από κατάλογο που πρότειναν οι διοικούμενοι. Με το βασιλικό διάταγμα της 27ης Δεκεμβρίου 1834 αυτή η διοικητική διάθρωση καταργήθηκε και η μικρή χώρα χωρίστηκε σε νομούς (δέκα στην αρχή) και σε επαρχίες. Επίσης, καταργήθηκαν οι κοινότητες, που από τα χρόνια της τουρκοκρατίας υπήρχαν, και οι οικισμοί που τις απάρτιζαν συνενώθηκαν σε δήμους τριών διαφορετικών τάξεων, ανάλογα με τον πληθυσμό τους. Οι νομάρχες υπάγονταν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου των Εσωτερικών και διορίζονταν από αυτό. Οι δήμοι είχαν αρκετές αρμοδιότητες, με κυριότερες: την στοιχειώδη εκπαίδευση (απ' όπου και «δημοτικά» σχολεία), την αστυνόμευση και την στρατολόγηση. Τα δημοτικά συμβούλια εκλέγονταν από τους δημότες, αλλά ο δήμαρχος επιλεγόταν από το νομάρχη, από κατάλογο υποψηφίων που συνέτασσε το δημοτικό συμβούλιο.¹

Η δεύτερη και ριζικότερη προσπάθεια αναμόρφωσης του αυτοδιοικητικού συστήματος έγινε από τον Ελευθέριο Βενιζέλο το 1912. Με το οργανωτικό σχήμα που εισήγαγε ο νόμος ΔΝΖ/1912 «Περί συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων» κατακερματίστηκαν οι δήμοι και δημιουργήθηκαν χιλιάδες κοινότητες σε ολόκληρη την επικράτεια. Οι κοινότητες

¹ <http://www.teicrete.gr/users/kutrulis/Crete/Gen-info/istoria-dimon.htm>

αυτές, μικρές, θνησιγενείς και χωρίς πόρους, κατέληξαν να λειτουργούν σαν τοπικά παραρτήματα της κρατικής γραφειοκρατίας (έκδοση πιστοποιητικών και ληξιαρχικών πράξεων) αντί να αποτελούν ζωντανά κύτταρα οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης και προόδου.

Η κατάσταση στο χώρο της τοπικής διοίκησης παρέμεινε στα ίδια γενικά πλαίσια και στα επόμενα χρόνια. Η μεταξική δικτατορία, η Απελευθέρωση, ο Εμφύλιος, η Δικτατορία και, στη συνέχεια, η Μεταπολίτευση, ελάχιστα επέδρασαν στα αυτοδιοικητικά πράγματα. Εντωμεταξύ, όμως, η Ελλάδα είχε αλλάξει εντελώς και, το βασικότερο, η αστυφιλία είχε ερημώσει την ύπαιθρο. Οι γερασμένοι και ολιγάριθμοι πληθυσμοί των κοινοτήτων και το πολύπλοκο και αναποτελεσματικό γραφειοκρατικό σύστημα στραγγάλιζε τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και απέτρεπε την κοινωνική και οικονομική πρόοδο.

Το 1981 έγινε αλλαγή στο θεσμικό χάρτη της τοπικής διοίκησης. Με μια σειρά από θεσμικές παρεμβάσεις και νομοθετικές πρωτοβουλίες, και από διαδοχικές κυβερνήσεις, επιχειρήθηκε – και συνεχίζεται και στις μέρες μας – η τρίτη ριζική αναμόρφωση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Με το νόμο 1235/1982 αναβαθμίστηκε και επανήλθε ο ξεχασμένος θεσμός των νομαρχιακών συμβουλίων που πρώτος είχε καθιερώσει ο Χαρίλαος Τρικούπης. Στη συνέχεια, με το νόμο 1622/1986 και το προεδρικό διάταγμα 51/1987, η επικράτεια χωρίστηκε σε δεκατρείς περιφέρειες. Με το νόμο 1878/1990 και στη συνέχεια με το νόμο 2218/1994 το σύνολο των αρμοδιοτήτων της παλιάς νομαρχίας μεταβιβαζόταν στην αιρετή πλέον, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και στα όργανά της: το Νομάρχη, το Νομαρχιακό Συμβούλιο και τις Νομαρχιακές Επιτροπές.¹

Το 1997 ψηφίστηκε ο νόμος 2539/1997, γνωστότερος ως Πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας». Οι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης επανακαθορίστηκαν με πληθυσμιακά και χωροταξικά κριτήρια (όχι πάντοτε ξεκάθαρα). Ειδικότερα, το πρόγραμμα «Καποδίστρια» και οι μεταγενέστερες μικρές τροποποιήσεις του δημιούργησαν 901 δήμους και 130 κοινότητες, από τους 369 δήμους και τις 5.554 κοινότητες της απογραφής του 1991. Οι 748 από τους καποδιστριακούς δήμους προήλθαν από τη συνένωση δήμων και κοινοτήτων, δυο κοινότητες αναγνωρίστηκαν ως δήμοι και σε 151 δήμους δεν σημειώθηκε καμιά αλλαγή. Όσον αφορά τις κοινότητες, οι 108 παρέμειναν

¹ <http://www.teicrete.gr/users/kutrulis/Crete/Gen-info/istoria-dimon.htm>

αμετάβλητες και 22 προέκυψαν από συνένωση άλλων κοινοτήτων.

Στη σύγχρονη Ελλάδα, το υπόλοιπο περιφερειακό διοικητικό σύστημα έχει ως εξής: Η χώρα χωρίζεται σε δεκατρείς περιφέρειες και πενήντα δύο νομούς. Τα όρια των νομών, γενικά ορίζουν και τα διοικητικά όρια των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων που αποτελούν τους οργανισμούς τοπικής διοίκησης δεύτερου βαθμού. Ειδική περίπτωση αποτελούν οι τρεις διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, γνωστές και ως υπερνομαρχίες (Αθηνών-Πειραιώς, Έβρου-Ροδόπης, Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης), εντός των οποίων τα όρια των νομών ορίζουν αντίστοιχα νομαρχιακά διαμερίσματα. Από την παλιότερη διοικητική διαίρεση των νομών σε επαρχίες, η οποία καταργήθηκε, ωστόσο, με τον «Καποδίστρια», εξακολουθούν να υφίστανται δεκαοχτώ επαρχεία. από τα οποία τέσσερα στην ηπειρωτική χώρα και δεκατέσσερα στη νησιωτική.¹

1.2 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η ελληνική επικράτεια-με εξαίρεση την περιοχή του Αγίου Όρους, για την οποία προβλέπεται ιδιαίτερο καθεστώς- είναι διαιρεμένη σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ).

Οι ΟΤΑ σκοπό έχουν να δημιουργήσουν ευκαιρίες ενεργητικής συμμετοχής του πολίτη στα κοινά και να ενδυναμώσουν το αίσθημα ευθύνης και καθήκοντος του πολίτη απέναντι στη κοινωνία.²

Δημιουργώντας καλύτερη τοπική κοινωνία δημιουργούμε καλύτερο κράτος. Ο θεσμός της τοπικής Αυτοδιοίκησης από το Σύνταγμα (άρθρο 102), το οποίο προβλέπει τον Α΄ και Β΄ βαθμό Αυτοδιοίκησης. Συγκεκριμένα:

¹ <http://www.teicrete.gr/users/kutrulis/Crete/Gen-info/istoria-dimon.htm>

² <http://el.wikipedia.org>

1.3 Πρώτη βαθμίδα τοπικής αυτοδιοίκησης (Δήμοι-Κοινότητες)

Στη πρώτη βαθμίδα τοπικής αυτοδιοίκησης τους ΟΤΑ αποτελούν οι Δήμοι και οι Κοινότητες.

Οι ΟΤΑ αποτελούν Ν.Π.Δ.Δ.(Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου) και απολαύουν διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας. Αυτό σημαίνει ότι έχουν δικαιώματα και υποχρεώσεις, δική τους περιουσία, δικό τους προϋπολογισμό και απασχολούν δικούς τους υπαλλήλους. Η οικονομική τους δυνατότητα είναι βασικός παράγοντας για την ουσιαστική λειτουργία τους. Γι' αυτό, το κράτος μεριμνά για την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων τους. Η μέριμνα αυτή πραγματοποιείται με ρυθμίσεις εκ μέρους του κράτους που να εξασφαλίζουν έσοδα, όπως π.χ. από τον φόρο ακίνητης περιουσίας. Η πολιτεία ασκεί διοικητική εποπτεία στους ΟΤΑ με τρόπο, όμως, που να μην εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους, δηλαδή ασκεί έλεγχο νομιμότητας των πράξεων τοπικής αρμοδιότητάς τους και όχι έλεγχο σκοπιμότητας (δεν εξετάζει αν οι πράξεις τους εξυπηρετούν κάποιο σκοπό ή όχι).¹

Στην αρμοδιότητα των ΟΤΑ ανήκουν οι τοπικές υποθέσεις. Τοπική υπόθεση είναι εκείνη που αναφέρεται στην προαγωγή των συμφερόντων των κατοίκων της περιφέρειας των ΟΤΑ. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας απαριθμεί, ενδεικτικά, ορισμένες αρμοδιότητες που ανήκουν στους ΟΤΑ πρώτης βαθμίδας. Τέτοιες αρμοδιότητες αποτελούν: Η κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση των κοινοχρήστων δημοτικών χώρων (δρόμοι, πάρκα, πλατείες, κ.λπ.), η καθαριότητα και η περισυλλογή των απορριμμάτων, η συντήρηση των σχολικών κτιρίων, η διαχείριση των δημοτικών επιχειρήσεων, η κατασκευή και συντήρηση βρεφονηπιακών σταθμών και νοσηλευτικών ιδρυμάτων, κ.λπ.²

¹ <http://el.wikipedia.org>

² <http://el.wikipedia.org>

Τα όργανα των ΟΤΑ εκλέγονται απευθείας από το λαό με άμεση, μυστική, και καθολική ψηφοφορία κάθε 4 χρόνια. Η αμεσότητα της εκλογής των οργάνων αποτελεί έκφραση λαϊκής κυριαρχίας. Και είναι μονομελή: ο Δήμαρχος ή ο αντιδήμαρχος για τους δήμους, ο Πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος για τις κοινότητες και συλλογικά: το Δημοτικό Συμβούλιο και η Δημαρχιακή Επιτροπή, της δε κοινότητας το κοινοτικό συμβούλιο. Ο Δήμαρχος και ο Πρόεδρος εκτελούν τις αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, προϊστανται των υπηρεσιών του δήμου ή της κοινότητας και τους εκπροσωπούν.

Δήμοι με πληθυσμό περισσότερο από 100.000 κατοίκους μπορεί να διαιρεθούν σε διαμερίσματα. Όργανα των διαμερισμάτων είναι το συμβούλιο του διαμερίσματος και ο πρόεδρός του. Στους Δήμους και στις Κοινότητες που συστήθηκαν με το (Ν.2539/1997), η εδαφική περιφέρεια κάθε Ο.Τ.Α που καταργήθηκε και κάθε οικισμού που προσαρτήθηκε ονομάζεται «Τοπικό Διαμέρισμα».

Για την προώθηση των ενδιαφερόντων των ΟΤΑ έχουν συσταθεί οι Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων. Οι ενώσεις αυτές είναι ΝΠΙΔ και διακρίνονται σε τοπικές (κατά περιφέρεια νομού) και την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας . Η συμμετοχή των δήμων και κοινοτήτων στις ενώσεις αυτές είναι υποχρεωτική. Σκοπός των ενώσεων είναι η προαγωγή της αυτοδιοίκησης, η έρευνα και μελέτη σχετικών προβλημάτων, κ.λπ.

Με γνώμονα την ανάπτυξη της άμεσης δημοκρατίας σε τοπικό επίπεδο και την ενεργοποίηση του πολίτη στο πλαίσιο των τοπικών κοινωνιών, με τον νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα (ν.3463/2006) εισάγονται σημαντικοί καινοτόμοι θεσμοί. Στο πλαίσιο αυτό:

- Καθιερώνεται, για πρώτη φορά, ο **θεσμός του τοπικού δημοψηφίσματος**. Τούτο είναι δυνατό να διεξαχθεί είτε με πρωτοβουλία του δημοτικού και κοινοτικού συμβουλίου, είτε με λαϊκή πρωτοβουλία για θέματα που ρητά ορίζονται στον Δ.Κ.Κ.(Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας).
- Συγχρόνως, **εισάγεται σύστημα θεσμών συμμετοχής των πολιτών στη διαμόρφωση των αποφάσεων που λαμβάνουν τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια**. Στους θεσμούς αυτούς εντάσσεται και η διαβούλευση των οργάνων λήψης αποφάσεων με συλλογικούς φορείς και ενδιαφερόμενες ομάδες του πληθυσμού. Περαιτέρω, καθιερώνονται η **Χάρτα Δικαιωμάτων του Δημότη**, η **κατάρτιση Οδηγού του Δημότη**.

. 1.4 ΑΠΟΠΕΙΡΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Διαδοχικές Κυβερνήσεις επιχείρησαν από το 1981 να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της πολυδιάσπασης:

- Με τις (ασχεδιάστες και εθελοντικές) συνενώσεις και τους αναπτυξιακούς συνδέσμους του Ν. 1416/1984.
- Με τις (σχεδιασμένες αλλά εθελοντικές) συνενώσεις του Ν. 1622/1986.
- Με τα συμβούλια περιοχής του Ν. 2218/1994. ¹

Οι μεταρρυθμιστικές αυτές προσπάθειες είχαν θετική κατεύθυνση, αλλά δεν είχαν ικανοποιητικά αποτελέσματα διότι:

1. Η υλοποίηση της μεταρρύθμισης (συνεργασίας και συνένωσης) ανατέθηκε στους ίδιους τους Ο.Τ.Α., ενώ είναι - ουσιαστικά και νομικά - ευθύνη της Πολιτείας ("κρατική υπόθεση")
2. Οι θεσμικές ρυθμίσεις δεν συνοδεύτηκαν από μεσοχρόνιο ολοκληρωμένο πρόγραμμα υποστήριξης των νέων θεσμών και τα αναγκαία μέτρα πολιτικής

Στην Ελλάδα που πρόβλημα παρουσιάζεται οξύτερο, λόγω και της αγροτικής εξόδου που μεταπολεμικά έλαβε τεράστιες διαστάσεις, καμία αναδιοργάνωση δεν είχε δρομολογηθεί μέχρι το 1980. Σημειωτέον ότι ο κατακερματισμός της ελληνικής αυτοδιοίκησης ήταν και είναι αναλογικά ο μεγαλύτερος στην Ευρώπη.²

Με δεδομένη την διάρθρωση αυτή, αλλά και των απαιτήσεων που έθεταν τόσο η αναγκαιότητα διοικητικής αναδιάρθρωσης στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης, όσο και οι νέες αναπτυξιακές επιταγές με προβολή των τοπικών ιδιαιτεροτήτων, η Ελλάδα προσανατολίσθηκε προς μια νέα μεταρρύθμιση που θα δημιουργούσε νέους σύγχρονους και βιώσιμους δήμους. Έτσι 80 περίπου χρόνια μετά τη μεταρρύθμιση του 1912 οι δήμοι που τότε εθεωρούντο η πηγή κάθε κακοδαιμονίας του κράτους, καλούνται να παίξουν και πάλι πρωταγωνιστικό ρόλο στην επίλυση του αναπτυξιακού προβλήματος της χώρας. Εκείνο που είναι τώρα το ζητούμενο εν όψει και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης δεν είναι η

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistrias/index.html>

² <http://gym-falan.lar.sch.gr/activities/paper/paper02/pap02.html>

διατήρηση κάποιας "παράδοσης", αλλά η συγκρότηση φορέων που θα ικανοποιούν επαρκώς τις προϋποθέσεις για την αποτελεσματική διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, θα μπορούν να ασκούν τις πρόσθετες αρμοδιότητες που τους παρέχονται στα πλαίσια της εξυπηρέτησης του πολίτη από το πλησιέστερο σε αυτόν επίπεδο και θα αποτελέσουν το κρίσιμο επίπεδο σχεδιασμού και υποστήριξης της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης στο εσωτερικό των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η πρώτη προσπάθεια αντιμετώπισης του παραπάνω προβλήματος επιχειρήθηκε με το Ν.1416/84 που τροποποιούσε το δημοτικό και κοινοτικό κώδικα με στόχο την ενδυνάμωση της αυτοδιοίκησης και την ενίσχυση της αποκέντρωσης. Πράγματι ο νόμος αυτός εισήγαγε σημαντικούς νέους θεσμούς, κυρίως για τα κρίσιμα θέματα της αναπτυξιακής λειτουργίας των ΟΤΑ όπως η δυνατότητα σύστασης δημοτικών/κοινοτικών επιχειρήσεων κλπ.

Παράλληλα επιχειρεί και μια πρώτη διαρθρωτική επέμβαση στην διοικητική και εδαφική δομή, με τη σύσταση Επαρχιών στο νησιωτικό χώρο και τη θεσμοθέτηση νέου τρόπου συνένωσης των κοινοτήτων με ισχυρά κίνητρα διοικητικής και οικονομικής μορφής. Προωθείται και αναβαθμίζεται επίσης και η διακοινοτική συνεργασία με τη θεσμοθέτηση των "αναπτυξιακών" συνδέσμων που δημιουργούνται στη βάση μιας προκαθορισμένης ενιαίας χωρικής μονάδας που ονομάζεται "γεωγραφική ενότητα" (γ.ε.). Η τελευταία είναι και το ενδιαφέρον στοιχείο σε ότι αφορά την εδαφική αναδιάρθρωση. Το σημαντικότερο όμως στην υπόθεση αυτή ήταν ότι υπήρχε εκφρασμένη πολιτική βούληση ο θεσμός αυτός να ολοκληρώσει τον "πρόδρομο" της συνένωσης των κοινοτήτων μέσα από την εμπειρία της συνεργασίας μεταξύ τους για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης. Απώτερος δηλαδή σκοπός ήταν οι σύνδεσμοι να γίνουν οι νέοι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί αυτοδιοίκησης. Πρέπει να επισημάνουμε ότι, όπως συνέβη και με άλλα παρόμοια νομοθετήματα, η θεσμική αυτή πρωτοβουλία αποτελεί μεταφορά ανάλογων γαλλικών θεσμών και συγκεκριμένα των Συνδέσμων Πολλαπλού Σκοπού.¹

Η δεύτερη και πιο σημαντική, από θεσμική και πολιτική άποψη προσπάθεια για την αναकुττάρωση των ΟΤΑ, επιχειρείται δύο μόλις χρόνια αργότερα με το Ν.1622/86 (ΦΕΚ 92Α/14-786) για την "τοπική αυτοδιοίκηση-περιφερειακή ανάπτυξη και δημοκρατικό προγραμματισμό". Η νέα προσπάθεια εντάσσει το πρόβλημα της αναकुττάρωσης σε μια γενικότερη πολιτική διοικητικής μεταρρύθμισης και στα τέσσερα επίπεδα προγραμματισμού που θεσμοθετούνται από το νόμο (τοπικό, νομαρχιακό, περιφερειακό,

¹ <http://gym-falan.lar.sch.gr/activities/paper/paper02/pap02.html>

εθνικό). Οι σχετικές με τα θέματα της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης διατάξεις του Α' μέρους (άρθρα 1-18) προέβλεπαν δυνατότητα συνενώσεων κοινοτήτων σε δήμους ανεξάρτητα από τον πληθυσμό τους και με ισχυρά οικονομικά και άλλα κίνητρα που δεν υπήρχαν μέχρι τότε. Η μόνη προϋπόθεση που χρειαζόταν ήταν να βρίσκονται μέσα στα πλαίσια ειδικά προσδιορισμένων για το σκοπό αυτό χωρικών μονάδων που ονομάζονται τώρα "γεωγραφικές περιοχές" (γ.π.). Η συνένωση αυτή εξ' ορισμού περιλαμβάνει όλους τους ΟΤΑ της γεωγραφικής περιοχής (σε αντίθεση με τη δυνατότητα δημιουργίας αναπτυξιακού συνδέσμου χωρίς τη συμμετοχή όλων των ΟΤΑ της γεωγραφικής ενότητας του Ν. 1416/84).

Σημειώνεται ότι υπάρχει η δυνατότητα παραμονής ορισμένων δήμων αλλά και κοινοτήτων εκτός γεωγραφικής περιοχής, κάτι που δεν ίσχυσε στην περίπτωση καθορισμού των γεωγραφικών ενότητων. Ακολουθείται επομένως και εδώ, με ορισμένες διαφορές, το ίδιο μοντέλο με εκείνο που χρησιμοποιήθηκε για τη σύσταση των Αναπτυξιακών Συνδέσμων. Το κρίσιμο όμως σημείο, είναι ότι οι γεωγραφικές αυτές περιοχές θα προσδιορίζονται ανεξάρτητα από τις γεωγραφικές ενότητες χωρίς καμία συσχέτιση με αυτές.¹

Με το Ν.2218/94 επιχειρείται μια ριζική μεταβολή στους πολιτικούς θεσμούς και στο σύστημα διοικητικής λειτουργίας του κράτους μέσα από την θεσμοθέτηση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης και την ισχυροποίηση της περιφερειακής δομής της κρατικής διοίκησης.

Οι κοινωνικοοικονομικές μεταβολές και οι τεχνολογικές εξελίξεις, επιβάλουν αυτή την μεταβολή. Είναι αναγκαίο οι πολιτικές και διοικητικές δομές καθώς και οι μορφές οργάνωσης των τοπικών κοινωνιών, να προσαρμόζονται και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κάθε εποχής.

Στόχος του νόμου είναι να ενισχύσει τις μορφές οργάνωσης των τοπικών κοινωνιών με την βελτίωση της εσωτερικής οργάνωσης των ΟΤΑ, την οργανωτική, λειτουργική και οικονομική μεταρρύθμιση, τον εμπλουτισμό τους με σύγχρονα τεχνικά μέσα και την στελέχωσή τους με επαρκές και ειδικευμένο προσωπικό.

¹ <http://gym-falan.lar.sch.gr/activities/paper/paper02/pap02.html>

Το διαρθρωτικό πρόβλημα του κατακερματισμού των ΟΤΑ επιχειρείται να αντιμετωπιστεί με την συνένωση των λειτουργιών τους μέσα από την αναγκαστική διακοινοτική συνεργασία. Η ύπαρξη των δήμων και των κοινοτήτων δεν θίγεται αλλά δημιουργούνται σύνδεσμοι, σύμφωνα με το Άρθρο 102 παρ. 3 του συντάγματος με την ονομασία Συμβούλια Περιοχής.

Με την ισχυρή διακοινοτική συνεργασία, είναι δυνατό να στηριχθεί και να διευρυνθεί η παραγωγική βάση, να εξασφαλιστεί ο αναγκαίος κοινωνικός εξοπλισμός και τελικά να επιτευχθεί όχι μόνον η διοικητική, αλλά ταυτόχρονα η οικονομική, οικιστική και κοινωνική ανασυγκρότηση σε τοπικό επίπεδο.

Τρία χρόνια μετά την ψήφιση του Ν.2218/94 και την εφαρμογή των Συμβουλίων Περιοχής η Πολιτεία με ένα νέο Νόμο τον 2539/97 επιδιώκει την δημιουργία νέων διοικητικών ενότητων μέσω της συνένωσης των Κοινοτήτων και της επανασύστασης των Δήμων σε εδαφικές περιφέρειες οι οποίες επαναπροσδιορίζονται ανεξάρτητα αυτών που είχαν προσδιοριστεί μέχρι τότε με τα Συμβούλια Περιοχής, τις Γεωγραφικές Ενότητες και τους Αναπτυξιακούς Συνδέσμους.¹

Με τον νόμο αυτό οι ΟΤΑ διακρίνονται σε Δήμους ή Κοινότητες με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

1. Οι νέοι ΟΤΑ που δημιουργούνται ονομάζονται Δήμοι αν έχουν πληθυσμό άνω των 1.000 κατοίκων και αντίστοιχα Κοινότητες αν έχουν πληθυσμό κάτω των 1.000 κατοίκων.
2. Οι ΟΤΑ που παραμένουν χωρίς μεταβολή χαρακτηρίζονται ως Δήμοι ή Κοινότητες ανάλογα με την ιδιαίτερη γεωγραφική τους θέση δηλαδή την μορφολογία του εδάφους, την απόσταση από τον πλησιέστερο ΟΤΑ και την κατάσταση του οδικού δικτύου. Και αυτά υπό το πρίσμα των γεωμορφολογικών ιδιαιτεροτήτων του κάθε νομού.

Με βάση τα παραπάνω κριτήρια δημιουργήθηκαν 1033 ΟΤΑ, δηλαδή 900 Δήμοι και 133 Κοινότητες, οι οποίοι σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του σχεδίου νόμου "πληρούν επαρκώς τις προϋποθέσεις για την αποτελεσματική διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, μπορούν να ασκούν τις πρόσθετες αρμοδιότητες που τους παρέχονται στα πλαίσια της εξυπηρέτησης του πολίτη από το πλησιέστερο σε αυτόν επίπεδο και αποτελούν το κρίσιμο

¹ <http://gym-falan.lar.sch.gr/activities/paper/paper02/pap02.html>

επίπεδο σχεδιασμού και υποστήριξης της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης στο εσωτερικό των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης".

1.5 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ- ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η κατάσταση χαρακτηριζόταν από την πολυδιάσπαση της Πρωτοβάθμιας Τ.Α. σε 5.318 Κοινότητες και περίπου 200 μικρούς Δήμους, με αποτέλεσμα:

α) Αδυναμία των Ο.Τ.Α. να αντεπεξέλθουν στην αποστολή τους, όπως αυτή ορίζεται από το Σύνταγμα και τη νομοθεσία, και ειδικότερα:

- στον πολιτικό ρόλο τους (αναποτελεσματική πολιτική εκπροσώπηση των μικρών χωριών)
- στον διοικητικό ρόλο τους (αδυναμία παροχής επαρκών υπηρεσιών στους πολίτες)
- στον αναπτυξιακό ρόλο τους (περιορισμένη συμμετοχή στις διαδικασίες της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης)

β) Πολυδιάσπαση και επομένως μη αποδοτική αξιοποίηση των οικονομικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού.¹

¹ <http://gym-falan.lar.sch.gr/activities/paper/paper02/pap02.html>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΣΧΕΔΙΟ Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

2.1 ΤΙ ΠΡΟΕΒΛΕΠΕ

Το Πρόγραμμα Καποδίστριας για την Ανασυγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, περιελάμβανε:

- Χωροταξικό Σχεδιασμό των ορίων των νέων Ο.Τ.Α. (σε συνεργασία με τις ΤΕΔΚ και τις Περιφερειακές Διοικήσεις).
- Νέο νομικό πλαίσιο
- Εκλογές στους νέους Ο.Τ.Α., που θα προκύψουν από την υποχρεωτική συνένωση,
- Συνοδευτικά προγράμματα και μέτρα πολιτικής για τη στήριξη της μεταρρύθμισης, για την πενταετία 1997 - 2001.

Το Χωροταξικό και Αναπτυξιακό Πρότυπο των Νέων Δήμων

Ο καθορισμός της κλίμακα ή του μεγέθους των νέων δήμων προέκυψαν από τις Συνενώσεις καθόρισε αυτόματα και το είδος των υποδομών που θα πρέπει να δημιουργήθηκαν να στηρίζουν τη βιωσιμότητα και την ενδογενή ανάπτυξη.¹

Για την όσο το δυνατόν ακριβέστερη προσέγγιση των αναγκών σε τεχνικές και κοινωνικές υποδομές ήταν ανάγκη να ληφθούν υπόψη ορισμένα στοιχεία βασικότερα των οποίων είναι ο πληθυσμός. Με βάση το μέγεθος αυτό καθορίστηκαν ποιοτικά και ποσοτικά οι διάφορες κοινωνικοοικονομικές και διοικητικές υποδομές. Για τις τεχνικές υποδομές σημασία έχει (εκτός του πληθυσμού) η γεωγραφική και χωρική δομή της περιοχής του νέου δήμου, δηλαδή η έκταση, η μορφολογία εδάφους, η ύπαρξη φυσικών πόρων, η θέση σε σχέση με τα μεγάλα αστικά κέντρα και τους μεγάλους συγκοινωνιακούς άξονες της χώρας, τις παραμεθόριες περιοχές, καθώς επίσης και η γειτνίαση με την θάλασσα, κ.λ.π.

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistrias/index.html>

Με βάση την αρχή αυτή και με σχετική αφαίρεση δημιουργήθηκε μία ιδεατή ανθρωπογεωγραφική και αναπτυξιακή οντότητα, ως πρότυπο νέου δήμου, το οποίο φυσικά θα έπρεπε να προσαρμοστεί σε κάθε συγκεκριμένη εφαρμογή στην πράξη. Έτσι διαμορφώθηκαν ορισμένοι "τύποι" δήμων ανάλογα με τη διαφοροποίηση των παραμέτρων και των παραγόντων που εκτέθηκαν πιο πάνω. Μία πρώτη τυπολογία με βάση την οποία μπόρεσαν να προσδιορισθούν οι υποδομές διακρίνει τους δήμους σε "αστικούς", "ημιαστικούς" και "αγροτικούς" με την έννοια ότι όλοι κινούνται στο πλαίσιο του επαρχιακού χώρου και δεν αφορούν τους ΟΤΑ που απαρτίζουν τα πολεοδομικά συγκροτήματα και τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας. Η διαφοροποίηση μεταξύ τους δε σημαίνει ότι είναι κατ' ανάγκη ποσοτική (μέγεθος πληθυσμού) αλλά οπωσδήποτε το πληθυσμιακό μέγεθος συμβαδίζει στην πράξη με τις ποιοτικές διαφορές που παρατηρούνται λόγω της θέσης και του είδους ανάπτυξής τους

Σε κάθε περίπτωση (ύπαρξης ή όχι κεντρικού οικισμού) υπάρχει ένα πρόβλημα κατανομής στο χώρο των υποδομών και του κοινωνικού εξοπλισμού κάθε νέου δήμου που θέλει αρκετή προσοχή στην αντιμετώπισή του. Τέλος το ζήτημα της κοστολόγησης αυτών των υποδομών μπορεί να αντιμετωπιστεί στην αρχή γενικά και ενδεικτικά ώστε να δοθεί μία εικόνα στο σύνολο του εθνικού χώρου ως προς την τάξη μεγέθους του Προγράμματος. Στην συνέχεια ο ακριβής υπολογισμός θα γίνει αφού έχουν προσδιοριστεί οι νέες αυτοδιοικητικές οντότητες.¹

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistrias/index.html>

2.2 ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Πολιτικό πλαίσιο του Προγράμματος αποτελούσαν οι προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης και οι αντίστοιχες δηλώσεις του Πρωθυπουργού ("υποχρεωτική συνένωση των μικρών Ο.Τ.Α.")

Το Υπουργείο Εσωτερικών, προετοίμασε, μία ολοκληρωμένη και πλήρη πρόταση για το πρόγραμμα συνένωσης των Ο.Τ.Α. της χώρας, το οποίο έκφραζε το γενικό πολιτικό πλαίσιο αναकुττάρωσης του πρώτου βαθμού Αυτοδιοίκησης.

Το Πρόγραμμα αυτό που φέρει το συμβολικό τίτλο "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ" συζητήθηκε και εγκρίθηκε στην συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου την Τετάρτη 26 Φεβρουαρίου 1997.

Εκτιμήθηκε ότι ήταν μία θεμελιώδης μεταρρύθμιση η οποία εντάχθηκε μέσα στο συνολικό μας σχεδιασμό για την ανασυγκρότηση του κράτους.

Βέβαια, υπάρχουν σε εξέλιξη και μια σειρά άλλων παρεμβάσεων για τον επιδιωκόμενο στόχο της ανασυγκρότησης του κράτους (Οργάνωση της Περιφέρειας, νέες αρμοδιότητες στην Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, ενίσχυση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης κ.α.).¹

Έτσι, λοιπόν ξεκίνησε η δοκιμασία ενός ευρύτατου εθνικού διαλόγου σε όλη την επικράτεια, με όλους τους κοινωνικούς φορείς, κυρίαρχο όμως ρόλο είχε η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση.

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

2.3 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Τυπολογία των ΟΤΑ πρώτης βαθμίδας

Το οργανωτικό σχήμα της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης που εισήγαγε ο ν. ΔΝΖ /1912 θεμελίωσε τη διττή τυπολογία των ΟΤΑ στη βάση της διάκρισης μεταξύ αγροτικών και αστικών οικισμών. Η αμφισβήτηση όμως κατά του δημοτικού θεσμού οδήγησε στον προσδιορισμό με αυστηρά πληθυσμιακά και εμμέσως χωροταξικά κριτήρια των αστικών οικιστικών ενοτήτων οι οποίες προσέλαβαν αντίστοιχη διοικητική μορφή, ως δήμοι. Το σύνθημα της απελευθέρωσης των συνοικισμών επένδυσε ιδεολογικά ένα εύπλαστο θεσμικό πλαίσιο αναγνώρισης των κοινοτήτων και συνέβαλε στο επίμαχο φαινόμενο της πολυδιάσπασης και της ίδρυσης εξαρχής μη βιώσιμων διοικητικών μονάδων. Πάντως, ως προς την αναγνώριση των κοινοτήτων δεν πρέπει να διαφύγει από την προσοχή μας η καθιέρωση και λειτουργικών κριτηρίων, όπως η ύπαρξη ή η ικανότητα χρηματοδότησης σχολείου στοιχειώδους εκπαίδευσης.

Αλλά και το προηγούμενο θεσμικό καθεστώς του Β.Δ. της 27ης Δεκεμβρίου 1834 κατέτασσε τους δήμους σε τρεις "τάξεις" ανάλογα με τον πληθυσμό. Σε κάθε τάξη αντιστοιχούσε διαφορετικός αριθμός δημαρχιακών παρέδρων και υπήρξε διαφορά και ως προς τον τρόπο διορισμού του Δημάρχου. Εν ολίγοις, το πληθυσμιακό κριτήριο συνδέθηκε και τότε με διαφορές στη συγκρότηση των διοικητικών οργάνων.

Το φαινόμενο της θέσπισης διαφορετικών τύπων πρωτοβάθμιων ΟΤΑ συναντάται και σε ευρωπαϊκές χώρες, χαρακτηριστικότερη των οποίων είναι η περίπτωση της Γερμανίας. Υπάρχουν πάντως και πολλές που έχουν ενιαίο τύπο ανεξάρτητα από πληθυσμό ή οικιστική μορφή, γεγονός που συνήθως σχολιάζεται από τους ειδικούς ως αρνητικό.¹

Στην χώρα μας παρατηρείται μία ανακόλουθη κατάσταση: ενώ η αρχική διαφορετικότητα μεταξύ δήμου και κοινότητας είχε θεμελιωθεί σε πληθυσμιακά και χωροταξικά κριτήρια, γεγονός που αποτελούσε θετικό γνώρισμα για το σύστημά μας, στη συνέχεια η μεν κοινότητα έμεινε καθηλωμένη στα δεδομένα του 1912, ο δε δήμος έγινε κατανοητός ως

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

αξιολογική οντότητα ανώτερη της κοινότητας και έτσι επιδιώκεται η μετεξέλιξη κοινοτήτων σε δήμους μεταβάλλοντας το αρχικό περιεχόμενο της διαφοράς. Ταυτόχρονα παρατηρείται η θεσμοθέτηση δήμων που έχουν ενιαίο θεσμικό πλαίσιο αλλά κρίσιμες πληθυσμιακές και χωροταξικές διαφορές.

Προκειμένου να υπάρξει ορθολογικότερη διοικητική οργάνωση αλλά και να προσαρμοσθεί το θεσμικό πλαίσιο στη σύγχρονη πραγματικότητα και τις διοικητικές και αναπτυξιακές ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας προτάθηκε η εξειδίκευση των επιμέρους τύπων πρωτοβάθμιων ΟΤΑ. Ασφαλώς ως προς το βασικό ονομαστικό προσδιορισμό, για ιστορικούς αλλά και δεοντολογικούς λόγους προτάθηκε η χρήση του όρου: Δήμος. Οι Δήμοι όμως πρέπει να διακρίνονται σε ειδικούς τύπους και στον καθένα θα αναλογούν ιδιαιτερότητες τόσο ως προς το διοικητικό σύστημα αλλά και ως προς τις αρμοδιότητες. Επίσης είναι χρήσιμο να επισημανθεί ότι οι επιθετικοί προσδιορισμοί των τύπων των δήμων δεν πρέπει να αποτυπωθούν και στο νομικό πλαίσιο. Άλλωστε η διάκρισή τους έχει μόνο λειτουργικό χαρακτήρα και δεν αποτελεί αξιολογική ή οργανωτική διάκριση ΟΤΑ.

Δήμος - Ενότητα Χωριών

Βασικό χαρακτηριστικό ήταν η ενότητα αγροτικών οικισμών. Θα αποτελεί το κατεξοχήν "προϊόν" των Συνενώσεων. Κύριο γνώρισμα η αναπτυξιακή λειτουργία της Δημοτικής Αρχής και η δημοτική αποκέντρωση στη βάση των πρώην Κοινοτήτων με τα Τοπικά Συμβούλια, ακόμη και στην έδρα του νέου ΟΤΑ. Εκλογικό σύστημα που επιτρέπει την εκπροσώπηση όλων, στο μέτρο του δυνατού, των πρώην κοινοτήτων στο Δημοτικό Συμβούλιο. Ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τις αρμοδιότητες μπορούν να αναφέρονται στις ορεινές ή παραμεθόριες περιοχές.¹

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

Δήμος - Ημιαστικός οικισμός

Βασικό χαρακτηριστικό η ύπαρξη ενός ημιαστικού οικισμού με πληθυσμό άνω των 2.500 ή 5.000 κατοίκων. Μ' αυτόν συνενώνονται όμοροι ΟΤΑ εφόσον βρίσκονται στην άμεση επιρροή του. Τοπικά Συμβούλια στις μικρότερες κοινότητες που θα συνενωθούν μαζί του. Σύστημα εκπροσώπησης και των μικρότερων κοινοτήτων στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Αστικός Δήμος

Ο κλασικός τύπος του σύγχρονου αστικού δήμου. Προσαρτώνται οι όμορες κοινότητες δορυφόροι. Τοπικά Συμβούλια στις προσαρτώμενες κοινότητες.

Δήμος- Νησί

Εκτός από τα μεγάλα νησιά που αποτελούσαν, σε αρκετές περιπτώσεις, νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ή εκείνα που έχουν μεγάλη έκταση και πληθυσμό, όλοι οι ΟΤΑ των υπολοίπων μικρών νησιών επιδιώκεται η Συνένωση έτσι ώστε κάθε νησί να οργανώνεται ως δήμος. Ως προς το διοικητικό σύστημα ισχύουν κατεξοχήν τα αναφερόμενα στους αντίστοιχους τύπους που περιγράφονται παραπάνω.¹

Δήμος - Πολεοδομικό Συγκρότημα

Πρόκειται για τους μεγάλους δήμους (εκτός των δύο μητροπολιτικών κέντρων) που αποτελούν ήδη μικρές μητροπολιτικές περιοχές Σ' αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να εξετασθεί, μετά την ολοκλήρωση της ανασυγκρότησης και την ανάδειξη των νέων δημοτικών αρχών, η συγκρότηση θεσμών συνεργασίας για τη διαχείριση ευρύτερων λειτουργιών της περιοχής.

Δήμοι - Τμήματα μητροπολιτικών περιοχών

Πρόκειται για τους ΟΤΑ της μητροπολιτικής περιοχής Αττικής και Θεσσαλονίκης που ο ρόλος τους καθώς και η χωρική τους ανασυγκρότηση πρέπει να επαναπροσδιορισθεί στο πλαίσιο συστήματος μητροπολιτικής διοίκησης. (Γι' αυτό άλλωστε το προτεινόμενο Πρόγραμμα δεν αφορά την Αττική και τα πολεοδομικά συγκροτήματα της Θεσσαλονίκης και του Βόλου - Ν. Ιωνίας)

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

2.4 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ"

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1ο: Επεξεργασία Νομικού Πλαισίου - Νομοπαρασκευαστικό Έργο

Το Υποπρόγραμμα περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέτρα:

Μέτρο 1.: Νομική και νομοπαρασκευαστική επεξεργασία της διαδικασίας των Συνενώσεων μετά το χωροταξικό σχεδιασμό (κυρίως νομοθετικό πλαίσιο)

Μέτρο 2.: Νομική και νομοπαρασκευαστική επεξεργασία τροποποιήσεων στο ευρύτερο πεδίο των διατάξεων του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και άλλων νόμων που βελτιώνουν την οργάνωση και λειτουργία της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης υπό το πρίσμα των Συνενώσεων των ΟΤΑ.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2ο: Χωροταξικός Σχεδιασμός των Νέων ΟΤΑ

Μέτρο 1.: Προπαρασκευή χωροταξικού σχεδιασμού

Διερεύνηση της αλληλοεπικάλυψης των υφιστάμενων ενοτήτων (επεξεργασία χαρτογραφική με GIS υπολογιστή). Παραγωγή νέων χαρτών με "κοινούς τόπους" (αφετηρία νέων ΟΤΑ)

Μέτρο 2.: Επεξεργασία στο πεδίο εφαρμογής- Συμμετοχική διαδικασία

Οργάνωση συζήτησης στις ΤΕΔΚ κάθε νομού με συμμετοχή των ενδιαφερομένων ΟΤΑ, αφού προηγηθεί η αποστολή του σχετικού υλικού και γραπτών οδηγιών καθώς και η κατάρτιση των κατάλληλων στελεχών των ΤΕΔΚ και των Περιφερειακών Διοικήσεων. Σύνταξη πορίσματος και αιτιολογημένης πρότασης δημιουργίας νέων ΟΤΑ η οποία θα σταλεί στο ΥΠΕΣΔΔΑ και παράλληλα θα χρησιμεύσει ως εισήγηση για γνωμοδότηση από τη Διοικούσα Επιτροπή της ΤΕΔΚ.

Μέτρο 3.: Τελική Επεξεργασία- Σύνταξη οριστικού σχεδίου

Αποστολή: α) της πρότασης της ΤΕΔΚ και β) της πρότασης της Επιτροπής που θα συσταθεί με απόφαση του οικείου Γ.Γ. Περιφέρειας σε κάθε Περιφερειακή Διοίκηση Νομού. Εισήγηση της αρμόδιας Ομάδας Εργασίας. Πολιτική Απόφαση του ΥΠ.ΕΣ.Δ.ΔΑ.

και σύνταξη των σχετικών διατάξεων του Σχεδίου Νόμου, όπου θα αποτυπώνεται ανά νομό η διοικητική γεωγραφία της χώρας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3ο: Τοπικές Δημόσιες Επενδύσεις

Μέτρο 1.: Διοικητική υποδομή και τεχνικός εξοπλισμός των νέων Δήμων

Το Μέτρο αφορά:

- την επισκευή και τον εξοπλισμό ενός κτιρίου στην έδρα κάθε νέου Δήμου (εφόσον δεν υπάρχει κατάλληλο δημοτικό κατάστημα)
- την προμήθεια ενός ελάχιστου αναγκαίου τεχνικού εξοπλισμού, την εξασφάλιση ενός δημόσιου μεταφορικού μέσου (για την ενδοδημοτική μετακίνηση των κατοίκων, τη μεταφορά των μαθητών κλπ.)

Σημειώνεται ότι στο νέο δημοτικό κατάστημα θα εγκατασταθούν και τυχόν δημόσιες υπηρεσίες που είναι απαραίτητες, αλλά δεν έχουν δική τους εγκατάσταση (Γραφείο ΕΛΤΑ, ΔΕΗ κλπ.).¹

Μέτρο 2.: Βελτίωση και συμπλήρωση των διακοινοτικών έργων τεχνικής υποδομής και προστασίας του περιβάλλοντος

Το Μέτρο αφορά:

- τον πολεοδομικό σχεδιασμό, τις αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων, αισθητικές παρεμβάσεις κ.λ.π.
- τη βελτίωση και συμπλήρωση των διακοινοτικών έργων τεχνικής υποδομής που εξασφαλίζουν την συγκοινωνιακή επικοινωνία των πρώην κοινοτήτων με την έδρα του νέου Δήμου
- την κατασκευή έργων προστασίας του περιβάλλοντος (π.χ. χώρου υγειονομικής ταφής των απορριμμάτων).

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriias/index.html>

Μέτρο 3.: Βελτίωση της εκπαιδευτικής υποδομής

Το Μέτρο αφορά: τη βελτίωση και επέκταση εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων, που είναι απαραίτητες για την ενοποίηση ολιγοθέσιων σχολείων με στόχο, όπου είναι εφικτό, εξατάξιο σχολείο της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Μέτρο 4.: Βελτίωση και συμπλήρωση του κοινωνικού εξοπλισμού υπερτοπικής σημασίας

Το Μέτρο αφορά: τη βελτίωση και συμπλήρωση του κοινωνικού εξοπλισμού υπερτοπικής (διακοινοτικής) σημασίας (π.χ. βρεφονηπιακός σταθμός, αγροτικό ιατρείο, Κ.Α.Π.Η.),

Μέτρο 5.: Βελτίωση και συμπλήρωση της πολιτιστικής και αθλητικής υποδομής

υπερτοπικής σημασίας Το Μέτρο αφορά: τη βελτίωση και συμπλήρωση της πολιτιστικής και αθλητικής υποδομής υπερτοπικής (διακοινοτικής) σημασίας (π.χ. χώρος πολλαπλών χρήσεων, βιβλιοθήκη, γήπεδα αθλοπαιδιών).

Μέτρο 6.: Ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας και του ανθρώπινου δυναμικού

Το Μέτρο περιλαμβάνει:

- οικονομικά και άλλα κίνητρα προς τους κατοίκους κάθε περιοχής, που θα αναλάβουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες για την ίδρυση βιώσιμων μονάδων, οι οποίες θα αξιοποιούν τοπικούς πόρους και θα δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας.
- προγράμματα συμβουλευτικής, επαγγελματικού προσανατολισμού, κατάρτισης και ένταξης ή επανένταξης στην αγορά εργασίας, νέων και κοινωνικά αποκλεισμένων ατόμων, με αξιοποίηση και του θεσμού των τοπικών συμφώνων απασχόλησης.¹

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4ο: Στελέχωση των Νέων Ο.Τ.Α.

Μέτρο 1.: Εφαρμογή ρυθμίσεων θεμάτων υπηρετούντος προσωπικού.

Μέτρο 2.: Αποσπάσεις και μετατάξεις διοικητικού και τεχνικού προσωπικού από φορείς του δημοσίου τομέα, με οικονομικά και άλλα κίνητρα.

Μέτρο 3.: Πρόσληψη επιστημονικού προσωπικού.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5ο: Κάλυψη Λειτουργικών Δαπανών

Το Υποπρόγραμμα στοχεύει στην κάλυψη των βασικών λειτουργικών δαπανών, κυρίως από τους Κ.Α.Π. οι οποίες θα προϋπολογισθούν μετά την ολοκλήρωση του προσδιορισμού προτύπου λειτουργικών δαπανών. Επιδιώκεται η εξασφάλιση ενός ελαχίστου επιπέδου παροχής δημοτικών υπηρεσιών.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6ο: Οργάνωση και Εκσυγχρονισμός Υπηρεσιών - Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού

Το Υποπρόγραμμα στοχεύει στην οργάνωση των υπηρεσιών των νέων Δήμων με σύγχρονες μεθόδους και χρήση εργαλείων πληροφορικής και στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού τους (υπηρετούντων και νεοπροσλαμβανομένων).

Προβλέπεται η χρηματοδότησή του κυρίως από το Πρόγραμμα "ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ" του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 7ο: Ενημέρωση - Δημοσιότητα

Οι στόχοι του Υποπρογράμματος υπηρετούν τους πολιτικούς και τους επιχειρησιακούς στόχους του Προγράμματος "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ" με μέτρα και ενέργειες μίας συγκροτημένης επικοινωνιακής πολιτικής.

Συνοπτικά, τα μέτρα και οι ενέργειες αυτές εξασφαλίζουν την κατάλληλη ενημέρωση, διαμορφώνουν τα απαραίτητα "μηνύματα" δημοσιότητας και δημιουργούν τις προϋποθέσεις ενός αποδοτικού δημοκρατικού διαλόγου, που θα αναδείξουν την σκοπιμότητα και την εφικτότητα του Προγράμματος, θα διασφαλίσουν την ευρύτερη δυνατή πολιτική και κοινωνική συναίνεση και θα διευκολύνουν την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητά του.

1. Τα μέτρα και οι ενέργειες ενημέρωσης / δημοσιότητας απευθύνονται:

α. Στους αιρετούς και το προσωπικό των ΟΤΑ ώστε να συμβάλλουν στην εξειδίκευσή του κατά Νομό και να συμμετάσχουν ενεργά στην εφαρμογή του.

β. Στην πολιτική ηγεσία και τα αρμόδια στελέχη της κεντρικής και περιφερειακής Διοίκησης ώστε να αξιοποιήσουν τις δημόσιες πολιτικές, τα χρηματοδοτικά προγράμματα και άλλα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους για την επιτυχή εφαρμογή του Προγράμματος.

γ. Στα κόμματα και τους κοινωνικούς φορείς ώστε να συμβάλλουν θετικά στο δημοκρατικό διάλογο και να εξασφαλιστεί η συναίνεση και υποστήριξή τους

δ. Στα μαζικά μέσα ενημέρωσης, για να ενημερωθεί και ευαισθητοποιηθεί η κοινή γνώμη και ειδικότερα όσοι διατηρούν δεσμούς με τους τόπους καταγωγής τους, ώστε να εξασφαλιστεί η ευρύτερη δυνατή πολιτική και κοινωνική συναίνεση.¹

Τα μέτρα και οι ενέργειες αυτές έχουν το ακόλουθο περιεχόμενο:

- Καταδεικνύουν την σκοπιμότητα του Προγράμματος
- Αναλύουν το περιεχόμενο του Προγράμματος
- Αναδεικνύουν τον καινοτομικό χαρακτήρα του
- Τονίζουν τα δημοκρατικά χαρακτηριστικά των επιλογών του Προγράμματος
- Υπογραμμίζουν τις διαχρονικές προγραμματικές δεσμεύσεις της Πολιτείας για την υποστήριξη της εφαρμογής

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistrias/index.html>

2.5 ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Το σχέδιο για τις συνενώσεις των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ εκπονήθηκε με ταχείς ρυθμούς, μετά από σχετική απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Το Πρόγραμμα « Ι. Καποδίστριας » ήταν σαφώς πολύ καλύτερα επιμελημένο από αντίστοιχες προσπάθειες του παρελθόντος, εκφράζοντας την βούληση της πολιτικής ηγεσίας να προχωρήσει αυτή την φορά με αποφασιστικότητα αλλά και σοβαρότητα σε μια « από καιρό ληξιπρόθεσμη μεταρρύθμιση ».¹

Στη συνέχεια πάντως η κυβέρνηση απέφυγε να ακολουθήσει το παράδειγμα άλλων χωρών και να προχωρήσει στη συγκρότηση εθνικής επιτροπής από επιστήμονες και στελέχη της δημόσιας διοίκησης με «γενική αποδοχή και εγνωσμένο κύρος», η οποία (μαζί με περισσότερες υποεπιτροπές αντίστοιχης σύνθεσης) θα αναλάμβανε, μεταξύ άλλων, το βάρος των αποφάσεων για το –και πολιτικά κρίσιμο- θέμα της τελικής γεωγραφικής οριοθέτησης των νέων ΟΤΑ, την διαμόρφωση ενός νέου νομοθετικού πλαισίου, τον συντονισμό με μέτρα που αφορούν άλλες βαθμίδες της δημόσιας διοίκησης και άλλες πτυχές αυτή της μείζονος μεταρρύθμισης. Έτσι, όλη η ευθύνη για τις τελικές αποφάσεις συγκεντρώθηκε στους κόλπους του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., με προφανή στόχο να προχωρήσει όσο το δυνατόν ταχύτερα και χωρίς τις συνήθεις «διαδικαστικές εμπλοκές» ένα ιδιαίτερα δυσχερές εγχείρημα που έπρεπε οπωσδήποτε να ολοκληρωθεί.. Άλλωστε μολονότι η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. υιοθέτησε με πολύ μεγάλη πλειοψηφία σε ειδικό συνέδριο της το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας», όλα σχεδόν τα κόμματα της αντιπολίτευσης έσπευσαν να καταδικάσουν την μεταρρυθμιστική πρωτοβουλία της κυβέρνησης. Με δεδομένη λοιπόν την αρνητική στάση των αντίπαλων πολιτικών δυνάμεων δεν υπήρχαν περιθώρια επιβράδυνση των ρυθμών προώθησης όλου του εγχειρήματος, προκειμένου να υπάρξει αρτιότερη προετοιμασία, να αναπτυχθεί ευρύτερος διάλογος και να επιτευχθεί διακομματική συναίνεση, όπως ακριβώς συνέβη στις ευρωπαϊκές χώρες που πραγματοποίησαν αντίστοιχες μεταρρυθμίσεις κατά τις παρελθούσες δεκαετίες.

Ως προς την « οροθέτηση » των νέων ΟΤΑ είχε προβλεφθεί η συμμετοχή εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης στις σχετικές διαδικασίες.²

Συγκεκριμένα, σε κάθε νομό της χώρας συγκροτήθηκε Ειδική Επιτροπή από στελέχη της διοίκησης και εκπροσώπους της ΤΕΔΚ, η οποία και επεξεργάστηκε σχετική πρόταση για ολόκληρο το νομό με βάση τις εισηγήσεις των ενδιαφερόμενων δημοτικών και

¹ Η Τοπική Διοίκηση στην Ελλάδα-Ν-Κ Χλέπα

² Η Τοπική Διοίκηση στην Ελλάδα-Ν-Κ Χλέπα

κοινοτικών λειτουργιών, οι οποίες όμως όφειλαν να ακολουθούν σχετικές συστάσεις του Υπουργείου για συνυπολογισμό των υφιστάμενων ορίων των 492 Συμβουλίων Περιοχής πριν την υιοθέτηση διαφορετικών γεωγραφικών ενοτήτων. Οι προτάσεις των Επιτροπών Νομών αξιολογήθηκαν στη συνέχεια από τους Γ. Γραμματείς των Περιφερειών με την αρωγή τεχνοκρατών και από κεντρική Ομάδα Εργασίας του ΥΠ.ΕΣ στην οποία συμμετείχαν και στελέχη του ΥΠΕΧΩΔΕ. Στην πράξη βέβαια, πολλές από τις ενδιαφερόμενες Κοινότητες φρόντισαν για την έντονη « άτυπη » παρουσία τους σε όλες τις φάσεις των σχετικών διαδικασιών και ιδίως βέβαια στην τελική, « βομβαρδίζοντας » την εν λόγω Ομάδα Εργασίας, αλλά και την πολιτική ηγεσία, με αναλυτικότερα υπομνήματα, ενώ δεν δίστασαν να χρησιμοποιήσουν κάθε διαθέσιμο μέσο πίεσης με στόχο να επιτύχουν την « καλύτερη δυνατή », κατά την άποψη τους, λύση.

Τελικά δηλ. η κυβέρνηση δεν απέφυγε κάποιες ταχείες μεν αλλά όχι λιγότερο δυσάρεστες διαδικασίες «ακρόασης»των ενδιαφερόμενων. Η άτυπη αυτή «συμμετοχή» είχε όμως το μέγα μειονέκτημα της αδιαφάνειας που τρέφει την καχυποψία. Οι επίσημες και , συνεπώς, βεβαιώσιμες και ελέγξιμες διαδικασίες συμμετοχής προωθούν, αντίθετα, την διαφάνεια, την επικοινωνία με τους δέκτες των αποφάσεων και τελικά, την πολιτική νομιμοποίηση των κυβερνητικών επιλογών. Άλλωστε, η τυπική ανοιχτή «ακρόαση» των «θιγόμενων» θα αποκάλυπτε ότι οι περισσότεροι από αυτούς σε αντίθεση με διάχυτες αλλά ψευδείς εντυπώσεις, δεν μάχονταν για την διατήρηση της Κοινότητας τους. Αλλά για το όνομα και την έδρα του νέου ΟΤΑ.

Αυτές οι αναμενόμενες βέβαια πιέσεις δεν κατάφεραν, πέρα από τους συνήθεις συμβιβασμούς και τις διορθωτικές αλλαγές , να οδηγήσουν σε γενικευμένη υποχώρηση την Κυβέρνηση. Η τελευταία μάλιστα προκειμένου να αποφύγει ένα, νέο επώδυνο όσο και επικίνδυνο «παζάρι» με τη συμμετοχή των βουλευτών κατά σχετική συζήτηση στο κοινοβούλιο, έσπευσε να χαρακτηρίσει ως ζήτημα «κομματικής πειθαρχίας» την ψήφιση του νομοσχεδίου. Από την άλλη πλευρά όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης καταδίκασαν και στη βουλή με χαρακτηριστική ευκολία την πρωτοβουλία της κυβέρνησης, απορρίπτοντας «επί της αρχής» ην ιδέα των αναγκαστικών συνενώσεων, παρά το γεγονός ότι οι συναινετικές συγχώνευσης είχαν ήδη ενθαρρυνθεί ποικιλότροπα επί δεκατέσσερα έτη χωρίς να προκύψουν αξιόλογα αποτελέσματα.

Ωστόσο αυτή η τόσο χαρακτηριστική και όσο και θλιβερή αντιπαράθεση θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί, αφού το μεταρρυθμιστικό εγχείρημα αφορούσε μια ζοφερή αλλά και γνωστή σε όλους πραγματικότητα. Το 90% περίπου των κοινοτήτων καθώς και το 15% των δήμων, δε πληρούσε ούτε τα στοιχειώδη στοιχεία που έθετε ο νομοθέτης (αρθρ. 3 παρ

1 ΔΔΚ/1995) για την αναγνώριση οικισμού ως κοινότητα (1500 κάτοικοι, οικονομική «δυνατότητα»). Εξάλλου, ο μέσος όρος ηλικίας του μόνιμου πληθυσμού καθιστούσε τις περισσότερες μικρές κοινότητες, «ΟΤΑ με ημερομηνία λήξης» ή, στην καλύτερη περίπτωση, «χωριά του Αυγούστου». Αλλά και σε εκείνες τις κοινότητες που θα εξακολουθούσαν να λειτουργούν, θα διαωνίζονταν μια απαράδεκτη κατάσταση: Ένα ορισμένο ποσοστό των πολιτών αυτής της χώρας (που σήμερα φθάνει το 15% περίπου του συνολικού πληθυσμού) θα στερούνταν τη δυνατότητα πραγματικής αυτοδιοίκησης, αφού οι εν λόγω ΟΤΑ θα εξακολουθούσαν να λειτουργούν μόνον ως τοπικά παραρτήματα για την διεκπεραίωση γραφειοκρατικών «υποθέσεων ρουτίνας» (έκδοση πιστοποιητικών κ.ά.).¹

Όπως φαίνεται και από τα σχετικά στατιστικά στοιχεία (βλ. παρακάτω στον Πίνακα 1), το προσωπικό των Κοινοτήτων περιοριζόταν, συνήθως, σε έναν μόνο «αδιαβάθμητο» γραμματέα που συνοδεύονταν, σε ορισμένες περιπτώσεις, από ένα «υδρονομέα». Συγκεκριμένα, ο μέσος όρος έφθανε, πανελλαδικά, τους 1,36 υπαλλήλους ανά Κοινότητα (η χειρότερη αναλογία παρουσιαζόταν στην Περιφέρεια Ιόνιων Νήσων με 1,00 και η καλύτερη στην Αττική με 5,24), ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος ανά Δήμο έφθανε τους 80,36 υπαλλήλους (και κλιμακωνόταν από την Περιφέρεια Β. Αιγαίου με 17,7 έως την Αττική με 208,14), χωρίς βέβαια να υπολογίζονται οι χιλιάδες εργαζόμενοι στις δημοτικές επιχειρήσεις καθώς και οι πολυάριθμοι «συμβασιούχοι» των Δήμων.

Στις Κοινότητες, η διοχέτευση πόρων, η παροχή υπηρεσιών και η κατασκευή έργων γίνονταν από αλλότριους φορείς και-ορισμένες φορές-προς εξυπηρέτηση αθέμιτων σκοπιμοτήτων. Η επικρατούσα κατάσταση δεν ήταν, συνεπώς, δυνατόν να θεωρηθεί ικανοποιητική. Το κατακερματισμένο οργανωτικό τοπίο, όχι μόνον οδηγούσε σε οφθαλμοφανή σπατάλη πόρων (κατακερματισμός σε πολλά μικρά έργα χαμηλής έως μηδαμινής αποδοτικότητας κ.ά.), αλλά και συντηρούσε ένα ολόκληρο κύκλωμα εξαρτήσεων και «αλληλοεξυπηρετήσεων» που δηλητηρίαζε το τοπικό (και όχι μόνο) πολιτικό σύστημα.²

¹ Η Τοπική Διοίκηση στην Ελλάδα-Ν-Κ χλέπα

² Η Τοπική Διοίκηση στην Ελλάδα-Ν-Κ χλέπα

Πίνακας 1: Αριθμός και προσωπικό των δήμων και των κοινοτήτων ανά Περιφέρεια (1996)

Περιφέρεια	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΗΜΩΝ	ΠΡ/ΠΙΚΟ ΔΗΜΩΝ	ΥΠ/ΛΟΙ ΑΝΑ ΔΗΜΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΟΙΝ/ΤΩΝ	ΠΡ/ΠΙΚΟ ΚΟΙΝ/ΤΩΝ	ΥΠ/ΛΟΙ ΑΝΑ ΚΟΙΝ/ΤΑ
Αν.Μακ.Θρ.	22	1.181	53,68	275	494	1,80
Κ. Μακ/νίας	58	5.579	96,19	562	1.025	1,82
Δ. Μακ/νίας	20	510	25,50	336	361	1,07
Ηπείρου	16	630	39,38	547	586	1,07
Θεσσαλίας	25	1.590	63,60	499	699	1,40
Ιον. Νήσων	12	559	46,58	248	249	1,00
Δ. Ελλάδας	32	1.406	43,94	642	658	1,02
Στ. Ελλάδας	44	1.189	27,02	550	755	1,37
Πελονήσου	41	1.092	26,63	823	915	1,11
Β. Αιγαίου	24	412	17,17	165	213	1,29
Ν. Αιγαίου	27	1.261	46,70	164	355	2,16
Κρήτης	28	1.392	49,71	515	680	1,32
Αττικής	88	18.136	208,14	62	325	5,24
ΣΥΝΟΛΟ	437	35.117	80,36	5.388	7.315	1,36

ΠΗΓΗ: Η Τοπική Διοίκηση στην Ελλάδα-Ν-Κ Χλέπα πο.π. Σελ.(397)

Όλες, εξάλλου, οι μέθοδοι που υιοθετήθηκαν και εφαρμόστηκαν, κατά τις δεκαετίες που είχαν παρέλθει, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων από την πολυδιάσπαση σε μικρούς ΟΤΑ απέτυχαν στην πράξη: Τόσο η « παθητική » ανάσχεση των τάσεων για την αναγνώριση νέων Κοινοτήτων (αλληπάλληλες αυξήσεις του πληθυσμιακού ορίου που από τους 300 έφθασε στους 1.500 , τελικά , κατοίκους σε συνδυασμό με την καθιέρωση νέων προϋποθέσεων) , όσο και η « ενεργητική » ενθάρρυνση των συνενώσεων (αρχικά των ασχεδιαστων εθελοντικών συνενώσεων και αργότερα των κεντρικά σχεδιασμένων , εν μέρει αναγκαστικών συγχωνεύσεων) , σε συνδυασμό με την προώθηση των συνδέσμων ΟΤΑ που κλιμακώθηκε σταδιακά (από την υποχρεωτική συμμετοχή κοινοτήτων σε συνδέσμους , στον κεντρικό σχεδιασμό τους και , τελικά , στους αναγκαστικούς συνδέσμους για ολόκληρη την χώρα) , δεν κατάφεραν-εκτός από μεμονωμένες εξαιρέσεις- να προσφέρουν ικανοποιητικές λύσεις στα προβλήματα των μικρών οργανισμών και των κατοίκων τους. Δεν απέμεναν, συνεπώς, παρά τρεις εναλλακτικές λύσεις για το μέλλον:

Είτε οι αναγκαστικές συγχωνεύσεις βάσει κεντρικού σχεδιασμού (στον οποίο πάντως θα μπορούσαν να συμμετάσχουν και οι ενδιαφερόμενοι) , είτε η συνεπέστερη και αποφασιστικότερη προώθηση των αναγκαστικών συνδέσμων (όπως των « Συμβουλίων Περιοχής ») , είτε κάποιου είδους συνδυασμός των υποχρεωτικών συνενώσεων με αναγκαστικούς συνδέσμους. Αν η δεύτερη λύση θα έπρεπε να αποκλεισθεί ενόψει των εμπειριών του παρελθόντος αλλά και της ελληνικής πραγματικότητας, απέμεναν οι άλλες

δύο λύσεις, από την οποία η κυβέρνηση επέλεξε τελικά την πρώτη, χωρίς να διατυπωθεί από την αντιπολίτευση τεκμηριωμένος αντίλογος που θα αντιπρότεινε την τρίτη λύση, μολονότι η εμπειρία άλλων χωρών είχε δείξει ότι αυτή ήταν καταλληλότερη για περιοχές όπου επικρατούσαν δυσμενείς γεωγραφικές και συγκοινωνιακές συνθήκες (ορεινός ή νησιωτικός χαρακτήρας).¹

2.6 ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στόχοι του Προγράμματος ήταν:

- Η παροχή υπηρεσιών ισοδύναμης αποτελεσματικότητας στους κατοίκους των πόλεων και των χωριών και επομένως ο εκσυγχρονισμός του διοικητικού συστήματος
- Η ουσιαστικοποίηση του ρόλου των Ο.Τ.Α. και η αναβάθμιση των αιρετών και επομένως ο εκσυγχρονισμός του τοπικού πολιτικού συστήματος στη χώρα μας και η διεύρυνση της πολιτικής βαρύτητας της Πρωτοβάθμιας Τ.Α.
- Η δημιουργία ουσιαστικών προϋποθέσεων για την διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α.
- Ο συντονισμός των τοπικών δημοσίων επενδύσεων για έργα τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού.
- Η ενίσχυση του "ενδογενούς" δυναμικού της ελληνικής περιφέρειας, που είναι αναγκαία προϋπόθεση για μια διαρκή και "βιώσιμη" περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη.
- Η διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων και ο κοινωνικός έλεγχος της τοπικής εξουσίας, που οδηγούν στην εξασφάλιση της νομιμότητας και της προστασίας των πολιτών.
- Οικονομίες κλίμακας στις λειτουργικές δαπάνες και αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.²

2.7 ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι βασικές αρχές στις οποίες βασίστηκε το Πρόγραμμα ήταν:

- Ο συνδυασμός των αρχών της δημοκρατικότητας και της αποτελεσματικότητας (μεγάλοι Ο.Τ.Α. αλλά με ισχυρή δημοτική αποκέντρωση).
- Η συντονισμένη εφαρμογή νομικών ρυθμίσεων και αναπτυξιακών μέτρων
 - * Η αναπτυξιακή ενδοδημοτική ισορροπία (κατοχύρωση της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης των δημοσίων επενδύσεων)
- Η εξασφάλιση της ευρύτερης δυνατής πολιτικής και κοινωνικής συναίνεσης.

Γενικές Αρχές για το Χωροταξικό Σχεδιασμό των Νέων ΟΤΑ

Ο καθορισμός των εδαφικών περιφερειών των νέων ΟΤΑ θα πρέπει να γίνει στη βάση χωροταξικών ενοτήτων, σε συνδυασμό με το μέγεθος του πληθυσμού που προσδιορίζει όλες σχεδόν τις βασικές λειτουργικές εξυπηρετήσεις. Το κύριο στοιχείο εδώ είναι η επιθυμητή κλίμακα ή το μέγεθος του νέου ΟΤΑ και όχι τόσο τα συγκεκριμένα όρια τα οποία ποτέ δεν μπορεί να είναι τέλεια. Η επιθυμητή κλίμακα προσδιορίζει με τη σειρά της το συνολικό αριθμό των ΟΤΑ στον εθνικό χώρο και τέλος γίνεται η οριοθέτηση.

Ένα πρώτο σημείο που έπρεπε να λάβουμε υπόψη ήταν ότι δε θα ήταν σκόπιμο να ξεκινήσει από την αρχή ο καθορισμός νέων ενοτήτων, τη στιγμή που υπήρχαν ήδη αρκετά "είδη" από αυτές (Ανοικτές Πόλεις, Συμβούλια Περιοχής, Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι, Γεωγραφικές Περιοχές). Ίνια τέτοια ενέργεια θα προκαλούσε μεταξύ των άλλων και αρκετές αντιδράσεις στους πολίτες και τους φορείς της αυτοδιοίκησης. Αντίθετα ο καθορισμός αυτός θα πρέπει να στηρίχτηκε σε κάποιο από τα προαναφερόμενα είδη και στη συνέχεια με κάποιες προσαρμογές (τις λιγότερες δυνατές) να δημιουργήθηκαν οι τελικές εδαφικές περιφέρειες.¹

Ειδικότερα η επιλογή του είδους της ενότητας που θα χρησιμεύσει ως αφετηρία ή ως βάση, θα εξαρτηθεί από την επιλογή του επιθυμητού μεγέθους του νέου ΟΤΑ. Οι ενότητες που υπάρχουν σήμερα, δηλαδή οι ομαδοποιήσεις των ΟΤΑ που έχουν επιτευχθεί με ορισμένες διαδικασίες αλλά και με κάποια σκοπιμότητα, και αποτυπώνονται στον Πίνακα 10, δίδουν ανάλογα με το είδος τους διαφορετικό αριθμό μονάδων.

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

Είναι πρόδηλο ότι δύο από τις υφιστάμενες διαιρέσεις πλεονεκτούν ως προς τη συνέργια των στόχων της ανασυγκρότησης. Τα Συμβούλια Περιοχής έχουν βέβαια αρκετά διευρυμένες περιφέρειες αλλά ταυτόχρονα αποτελούν σήμερα ενεργές μονάδες συνεργασίας και ως εκ τούτου είναι σε θέση να υποκατασταθούν από το νέο δήμο. Τούτο πάντως θα αφηθεί στον εκτίμηση των συλλογικών οργάνων της τοπικής αυτό-διοίκησης, και όσων κληθούν σε τοπικό επίπεδο να εκφράσουν γνώμη, να επιλέξουν καταρχήν την ευρύτερη δυνατή χωρική ενότητα, δηλαδή εκείνη των Συμβουλίων Περιοχής. Εφόσον κρίνουν πλήρως αιτιολογημένα ότι οι περιφέρειες των Συμβουλίων Περιοχής δεν πληρούν τις κρίσιμες προϋποθέσεις για την ίδρυση ΟΤΑ πρέπει να τεκμηριώσουν μία άλλη πρόταση η οποία μπορεί να έχει ως βάση τις γεωγραφική ενότητα του ν. 1622/1986 αλλά δε θα κατευθύνεται προς την πολυδιάσπαση ενοτήτων που είναι ταυτόχρονα κατ' ελάχιστον αναγκαίες εφικτές από άποψη χωρικής δυναμικότητας και γι' αυτό δεν ενδείκνυται η διάσπασή τους. Οι προτάσεις για επανακαθορισμό των γεωγραφικών περιοχών του ν. 1622/1986 πρέπει να ανταποκρίνονται σε ορισμένες προδιαγραφές:

- α. Να μη διασπών υφιστάμενη γεωγραφική περιοχή μειώνοντας τον πληθυσμό της και τους αναμενόμενους πόρους.
- β. Να μην καταλήγουν σε ενότητες δύο μόνο ΟΤΑ. Εκείνες μάλιστα από τις υφιστάμενες γεωγραφικές περιοχές που έχουν δύο ΟΤΑ θα πρέπει να ενταχθούν σε ευρύτερες μονάδες.
- γ. Να επιδιώκεται στο ανώτερο δυνατό όριο η Συνένωση των ΟΤΑ σε συνάρτηση με τον πληθυσμό της γεωγραφικής περιοχής.
- δ. Να επιδιώκεται η Συνένωση ΟΤΑ με ομοιογενή, στο μέτρο του δυνατού, γεωγραφική θέση, π.χ. ορεινών, πεδινών, παραλιακών περιοχών, κ.ο.κ.¹

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistrias/index.html>

2.8 ΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Πρόγραμμα είναι καινοτομικό διότι:

- Η συνένωση των Ο.Τ.Α. δεν έγινε μόνο με το νόμο και διοικητικές διαδικασίες, αλλά με ένα ολοκληρωμένο Πρόγραμμα, που περιέχει τις αναγκαίες νομικές ρυθμίσεις, τη χρηματοδότηση τοπικών δημοσίων επενδύσεων και ενός ελάχιστου ύψους λειτουργικών δαπανών, την εξασφάλιση κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού, όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής του Προγράμματος κλπ.
- Το Πρόγραμμα περιέχει διαχρονικές δεσμεύσεις της Πολιτείας γιατί είναι πενταετές (1997 - 98: προπαρασκευαστική περίοδος και 1999 - 2001: περίοδος υποστήριξης του νέου θεσμού)
- Η μεταρρύθμιση ήταν, επί της αρχής αναγκαστική (υποχρεωτική συνένωση), αλλά με ήπια χαρακτηριστικά στην εφαρμογή της (διατήρηση ονόματος πρώην κοινοτήτων με πολιτικά όργανα τα Τοπικά Συμβούλια που θα έχουν ουσιαστικές αρμοδιότητες, κατοχύρωση της εκπροσώπησης των πρώην κοινοτήτων με περισσότερους από 300 κατοίκους στο Δημοτικό Συμβούλιο, διατήρηση σημερινών δικαιωμάτων των κατοίκων κλπ.)
- Η επιτυχία του Προγράμματος δεν είναι μόνον υπόθεση του ΥΠΕΣ, μια και καλούνται τα αναπτυξιακά Υπουργεία να συμμετέχουν στην εξειδίκευση και την εφαρμογή του και επομένως αποτελεί Πρόγραμμα της Κυβέρνησης.¹

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

2.9 ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Οι κάτοικοι των μικρών Ο.Τ.Α. διατηρούν τα σημερινά δικαιώματά τους, που συνδέονται με την τοπική οικονομική ζωή (εγγραφή στο ΤΕΒΕ κλπ).

Επίσης, προτείνεται η καταβολή ισόβιας χορηγίας στους εν ενεργεία αιρετούς, ως "ηθική αναγνώριση" της προσφοράς τους.¹

2.10 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το ΥΠΕΣΔΔΑ μπορεί να εξασφαλίσει :

από τους Κ.Α.Π., την ΣΑΤΑ, κλπ,	266.750.000.000
από το Πρόγραμμα "ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ"	2.000.000.000

Η διαχείριση των πόρων αυτών δεν θα γίνει από το ΥΠΕΣΔΔΑ, αλλά από το κάθε Υπουργείο χωριστά. Ο συντονισμός των χρηματοδοτήσεων για το Πρόγραμμα, θα γίνει με τη σύσταση διϋπουργικής "Επιτροπής παρακολούθησης" του Υποπρογράμματος 3 (Τοπικές Δημόσιες Επενδύσεις)²

Συγκεκριμένα οι πόροι του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης για την τετραετία 1998 - 2001 που διατεθήκαν για την εφαρμογή του Προγράμματος "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ" και ειδικότερα για την υλοποίηση της ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ και την υποστήριξη των ΝΕΩΝ ΟΤΑ, προήρθαν κατεξοχήν από τρεις πηγές:

- α. Τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.)
- β. Την Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Σ.Α.Τ.Α.)
- γ. Το κονδύλι που διατίθεται για την παροχή ατόκων δανείων στους ΟΤΑ.

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

² <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

Το ποσόν που διατέθηκε από τους Κ.Α.Π. αντιστοιχούσε στα δύο τρίτα (2/3) της αναμενόμενης ετήσιας αύξησης των πόρων αυτών η οποία κυμαινόταν στο 15% του ετήσιου συνολικού ποσού τους.

Το ποσόν που διατέθηκε από την Σ.Α.Τ.Α. ήταν ίσο με το 20% του ετήσιου συνολικού ποσού. Το διατιθέμενο ποσόν της Σ.Α.Τ.Α. προήρθε από τα 2/3 της αναμενόμενης ετήσιας αύξησης του συνολικού ποσού και από το 10% της Σ.Α.Τ.Α. που τότε διανεμόταν στα Συμβούλια Περιοχής.

Το κονδύλι των Ατόκων Δανείων υπολογίστηκε με βάση την ετήσια αύξηση του ποσού που έως τώρα διένειμε το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α. με την μορφή ατόκων δανείων στους ΟΤΑ. Με το ποσά από το εν λόγω κονδύλι χρηματοδοτούνται κυρίως οι μικροί ΟΤΑ για την κάλυψη των αναγκών τους.¹

Στο πλαίσιο της Ανασυγκρότησης των Πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, επιδιώκεται η αποδοτική αξιοποίηση αυτού του πόρου για την εφαρμογή του Προγράμματος "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ".

χρηματοδότησαν:

- το ΥΠΕΧΩΔΕ: πολεοδομικές μελέτες, αναπλάσεις, διακοινοτικά έργα τεχνικής υποδομής, έργα προστασίας περιβάλλοντος
- το ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ: την ενοποίηση ολιγοθέσεων σχολείων σε εξατάξια (της α' βάθμιας και της β' βάθμιας εκπαίδευσης)
- το ΥΠ. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ: κοινωνικό εξοπλισμό διακοινοτικής σημασίας (βρεφονηπιακούς σταθμούς, ΚΑΠΗ, κέντρα κοινωνικής μέριμνας κλπ)
- το ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: Πολιτιστικά κέντρα και αθλητικές εγκαταστάσεις
- τα ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΕΘΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΑΣ και ΕΡΓΑΣΙΑΣ: μικρές ιδιωτικές επενδύσεις και την ένταξη κοινωνικά αποκλεισμένων στην αγορά εργασίας

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

- το ΥΠΕΣΔΔΑ χρηματοδότησε:
 - > τη βελτίωση του Δημοτικού καταστήματος και την οργάνωση των δημοτικών υπηρεσιών,
 - > τον τεχνικό εξοπλισμό και πιθανόν ένα δημόσιο μεταφορικό μέσο σε κάθε Ο.Τ.Α. (ή ομάδα Ο.Τ.Α.)
 - > τις ελάχιστες αναγκαίες λειτουργικές δαπάνες ¹

2.11 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Όργανα του Προγράμματος

Ως όργανα διοίκησης και παρακολούθησης της εφαρμογής του Προγράμματος ήταν τα ακόλουθα: Σε κεντρικό επίπεδο η Επιτροπή Διοίκησης του Προγράμματος που αποτελείται από: έξι (6) μέλη που ορίζονται από τον Υπουργό ΕΣ.Δ.Δ.&Α., ένα (1) εκπρόσωπο του ΥΠ.ΕΘ.Ο., ένα (1) εκπρόσωπο του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ και δύο (2) εκπροσώπους της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. από τους οποίους ο ένας εκπροσωπεί απαραίτητως τις Κοινότητες. Πρόεδρος της Επιτροπής είναι ο αρμόδιος Υφυπουργός ΕΣ.Δ.Δ.Α. Με την Επιτροπή συνδέονται οι Ομάδες Εργασίας που αποτελούνται από υπηρεσιακούς παράγοντες του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α. και άλλων αρμόδιων Υπουργείων και Εμπειρογνώμονες. Η Επιτροπή υποστηρίζεται διοικητικά από την Ομάδα Εργασίας Δ' (των Υποπρογραμμάτων 4 και 5). Επίσης, υποστηρίζεται από Επιστημονικές Ομάδες Υποστήριξης για την εκπόνηση των αναγκαίων υποστηρικτικών ερευνών και μελετών (Μέτρο 6.1.). Σε επίπεδο νομού συγκροτείται Επιτροπή Νομού για την Υποστήριξη του Προγράμματος με επικεφαλής εκπρόσωπο του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.&Α., αποτελούμενη από δύο στελέχη της Περιφερειακής Διοίκησης και δύο εκπροσώπους της ΤΕΔΚ. Υποστηρίζεται διοικητικά από το αρμόδιο τμήμα της Περιφερειακής Διοίκησης. Οι Επιτροπές Νομού συντονίζονται από την Επιτροπή Διοίκησης του Προγράμματος.²

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

² <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

Με απόφαση του Υπουργού ΕΣ.Δ.Δ.Α. μετά από πρόταση της Επιτροπής Διοίκησης συγκροτήθηκε σε επίπεδο Περιφέρειας Ομάδα Υποστήριξης, Ενημέρωσης και Προβολής του Προγράμματος υπό την Προεδρία του οικείου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Οι Περιφερειακές Ομάδες Υποστήριξης υποβοηθούσαν την Επιτροπή και την Ομάδα Ε' (Ενημέρωσης και Προβολής) στον συντονισμό της εφαρμογής και την προβολή του Προγράμματος.

Οι λεπτομέρειες της οργάνωσης και λειτουργίας του Συστήματος Διοίκησης του Προγράμματος ρυθμίζονταν με Κανονισμό Διοίκησης που θεσπίζεται με απόφαση του Υπουργού ΕΣ.Δ.Δ.Α. μετά από πρόταση της Επιτροπής Διοίκησης, εντός 20 ημερών από την συγκρότηση της Επιτροπής.¹

Αρμοδιότητες των Οργάνων Διοίκησης του Προγράμματος

Επιτροπή Διοίκησης Προγράμματος: Εγκρίνει την εξειδίκευση των Μέτρων, παρακολουθεί την εφαρμογή του Προγράμματος, συντονίζει τις Ομάδες Εργασίας τις Ομάδες Επιστημονικής Υποστήριξης, τις Επιτροπές Νομού για την Υποστήριξη του Προγράμματος και τις Περιφερειακές Ομάδες Υποστήριξης Ενημέρωσης και Προβολής, ενημερώνει την πολιτική ηγεσία του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α, συνεργάζεται με την Επιτροπή του Προγράμματος "ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ".

Ομάδα Εργασίας Α' - Νομοπαρασκευαστικό έργο.

Ομάδα Εργασίας Β' - Χωροταξικός Σχεδιασμός.

Ομάδα Εργασίας Γ' - Τοπικές Δημόσιες Επενδύσεις.

Ομάδα Εργασίας Δ'- Διοικητική Υποστήριξη.

Ομάδα Εργασίας Ε'- Ενημέρωση και Προβολή.

Επιχειρησιακό Σχέδιο του Προγράμματος "Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ"

Πρώτο βήμα ήταν η εκπόνηση ενός επιχειρησιακού σχεδίου (Business Plan) για την τετραετία 1997 - 2001, το οποίο θα περιλαμβάνει αναλυτικά τις ρυθμίσεις και τα Υποπρογράμματα με το χρονοδιάγραμμα και το κόστος εφαρμογής τους.²

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

² <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

3.1 Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ Τ.Α. ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Με τον νόμο 2539/97 η συνένωση των Κοινοτήτων σε νέους ΟΤΑ γίνεται πλέον υποχρεωτική στο εσωτερικό νέων γεωγραφικών περιοχών οι οποίες προσδιορίζονται από την πολιτεία στην βάση της γειννίας και της αλληλεξάρτησης ώστε να μπορέσουν να αποτελέσουν "οικιστική ενότητα ανοικτής πόλης". Ενώ μέχρι τώρα η συνένωση των Κοινοτήτων εντός γεωγραφικών περιοχών που προσδιορίζονταν πάλι από την Πολιτεία ήταν εθελοντική και βασιζόνταν σε ισχυρά οικονομικά και άλλα κίνητρα.

Είναι χαρακτηριστικό ότι προς την κατεύθυνση της ανακυττάρωσης και της ισχυροποίησης των ΟΤΑ πραγματοποιήθηκαν μέσα σε 13 χρόνια, δηλαδή από το 1984 μέχρι το 1997, τέσσερις συνολικά μεταρρυθμίσεις με την ψήφιση αντίστοιχων νόμων από την ίδια κυβέρνηση έχοντας κάθε φορά τις ίδιες αρχές και τους ίδιους στόχους. Όμως οι γεωγραφικές ενότητες που προσδιορίζονταν από την Πολιτεία και εντός των οποίων μπορούσαν να συσταθούν οι νέοι ΟΤΑ ήταν κάθε φορά και διαφορετικές. Ενώ η μεταρρύθμιση που προτείνονταν ανατρέπονταν κάθε φορά σε μικρό χρονικό διάστημα από την ίδια Κυβέρνηση με την αιτιολογία των "πενιχρών αποτελεσμάτων" χωρίς ποτέ η Πολιτεία να έχει την διάθεση να διερευνήσει και να αντιμετωπίσει τους λόγους για τους οποίους δεν υπήρχαν αποτελέσματα.¹

Και αυτό πηγάζει από την έλλειψη διάθεσης της κεντρικής διοίκησης και του συγκεντρωτικού πολιτικού συστήματος να χειραφετήσει την τοπική αυτοδιοίκηση και να της μεταβιβάσει "πραγματικούς" πόρους και αρμοδιότητες για την διαχείριση των οποίων δεν θα απαιτείται κάθε φορά η έγκριση της κεντρικής διοίκησης. Είναι χαρακτηριστικό ότι για να προσλάβει ένας Δήμος έναν οδοκαθαριστή ή να αγοράσει κάδους απορριμμάτων, θα πρέπει να έχει την έγκριση του υπουργικού συμβουλίου την οποία για να πετύχει θα χρειαστεί και την συνδρομή των τοπικών βουλευτών. Ενώ η εκτέλεση των δημοτικών έργων τα οποία δεν χρηματοδοτούνται από δημοτικούς πόρους αλλά από κεντρικούς πόρους οι οποίοι κατανέμονται στους Δήμους, δεν γίνεται στην βάση της πολιτικής και των ιεραρχήσεων που αποφασίζονται από τα Δημοτικά Συμβούλια αλλά με βάση τις επιλογές των πολιτικών προϊσταμένων των περιφερειακών υπηρεσιών.

¹ <http://gym-falan.lar.sch.gr/activities/paper/paper02/pap02.html>

3.2 Η ΠΟΛΙΤΙΚΟ-ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.

- Κάθε νέος Δήμος έχει τα ακόλουθα όργανα:
 1. Τον Δήμαρχο, το Δημοτικό Συμβούλιο, τη Δημαρχιακή Επιτροπή
 2. Πενταμελή Τοπικά Συμβούλια με Πρόεδρο, σε κάθε πρώην Ο.Τ.Α. με περισσότερους από 300 κατοίκους, που θα εκπροσωπείται στο Δημοτικό Συμβούλιο.
 3. Τριμελή Τοπικά Συμβούλια με επικεφαλής Δημαρχιακό Πάρεδρο, σε κάθε πρώην Ο.Τ.Α. με λιγότερους από 300 κατοίκους, ο οποίος θα συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου.
- Κάθε Τοπικό Συμβούλιο έχει ως αρμοδιότητες:
 - τη συντήρηση της τεχνικής υποδομής (των δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης και άρδευσης, των δρόμων, των κοινόχρηστων χώρων κλπ.)
 - την εφαρμογή πολιτιστικών και αθλητικών προγραμμάτων
 - τη διαχείριση χορτολιβαδικών και δασικών εκτάσεων και (με ορισμένες προϋποθέσεις) των κληροδοτημάτων και πλουτοπαραγωγικών πηγών.
- Οι αποφάσεις των Τοπικών Συμβουλίων εκτελούνται μετά την επικύρωσή τους από το αρμόδιο Δημοτικό όργανο.
- Οι κοινοτικοί γραμματείς εντάσσονται σε οργανικές θέσεις των νέων Ο.Τ.Α.¹

¹ <http://www.ypes.gr/Kapodistriasis/index.html>

3.3 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.

Γενικά αρμοδιότητα των Δήμων είναι ο χειρισμός των τοπικών υποθέσεων. Δηλαδή ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η διαχείριση των υποθέσεων που αφορούν μόνο την περιοχή του Δήμου εκτός από ορισμένες υποθέσεις την αρμοδιότητα των οποίων διαχειρίζεται ακόμα η κρατική διοίκηση μέσω των κεντρικών υπηρεσιών των Υπουργείων ή των αποκεντρωμένων υπηρεσιών των Γενικών Γραμματειών των Περιφερειών, και ορισμένες αρμοδιότητες οι οποίες παρέμειναν στις Νομαρχίες μετά την εξέλιξή τους σε Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.¹

Έτσι οι αρμοδιότητες των Δήμων είναι:

Ι. Οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Οι αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων αφορούν, κυρίως, τους τομείς:

α) Ανάπτυξης (ενέργεια, δίκτυα, έρευνα, τεχνολογία, άρδευση, οδοποιία κ.α.)

β) Περιβάλλοντος (καθαριότητα, προστασία περιβάλλοντος, θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσεων γης κ.α.)

γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών (τεχνικές και κοινωνικές υποδομές, αστική συγκοινωνία, χώροι στάθμισης, λαϊκές αγορές, προστασία καταναλωτή δημόσια υγεία κ.α.)

δ) Απασχόλησης, στον οποίο περιλαμβάνεται (Προώθηση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, Συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής)

ε) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, στον οποίο περιλαμβάνεται (κοινωνικά προγράμματα, γηροκομεία, ορφανοτροφεία, φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων, εθελοντισμός κ.α.)²

στ) Παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού, στον οποίο περιλαμβάνεται (βιβλιοθήκες, σχολικά κτίρια, ανάδειξη τοπικού πολιτισμού, αρχαιολογικοί χώροι, πολιτιστικός τουρισμός, αθλητικές εγκαταστάσεις, θεατρικές παραστάσεις κ.α.) ιδίως:

¹ <http://gym-falan.lar.sch.gr/activities/paper/paper02/pap02.html>

² Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων

ζ) Πολιτικής Προστασίας, στον οποίο περιλαμβάνεται, πρόληψη φυσικών καταστροφών, εξασφάλιση απαραίτητου δυναμικού και μέσων για τη πρόληψη φυσικών καταστροφών,)

II. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες ασκούν, σε τοπικό επίπεδο, κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες τους έχουν ανατεθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Οι αρμοδιότητες αυτές είναι, ειδικότερα, οι ακόλουθες:

1. Η τήρηση του δημοτολογίου και του μητρώου αρρένων, η έκδοση των σχετικών πιστοποιητικών που απορρέουν από αυτό, καθώς και η τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κείμενη νομοθεσία για τη δημιουργία και τήρηση του Εθνικού Δημοτολογίου.

2. Η τήρηση των ληξιαρχικών βιβλίων, στα οποία καταχωρούνται τα ληξιαρχικά γεγονότα που συμβαίνουν στην περιφέρειά τους και η έκδοση αποσπασμάτων των ληξιαρχικών πράξεων.

3. Η τήρηση αρχείων επίσημων εγγράφων και η έκδοση αντιγράφων.

4. Η περιοδική ενημέρωση των δημοσίων υπηρεσιών για τις μεταβολές προσωπικής κατάστασης, που προκύπτουν από τα τηρούμενα στοιχεία.

5. Η τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ισχύουσα εκλογική νομοθεσία.

6. Η τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ισχύουσα νομοθεσία περί ιθαγένειας και αλλοδαπών και μετανάστευσης.

7. Η χορήγηση άδειας πολιτικού γάμου και η τέλεση των γάμων αυτών.

8. Η δημιουργία, συντήρηση και λειτουργία κοιμητηρίων και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών, καθώς και η χορήγηση άδειας ταφής και αποτέφρωσης νεκρών.

9. Η χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας.

10. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τους χώρους προσωρινής εγκατάστασης μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τα ζώα συντροφιάς.

12. Ο έλεγχος τήρησης των διατάξεων που αφορούν το Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό και τις οικοδομές που χαρακτηρίζονται επικίνδυνες.¹

¹ Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων

13. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση των αδειών ίδρυσης, λειτουργίας και εγκατάστασης των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας και εγκατάστασης των οποίων καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία και τους αντίστοιχους υγειονομικούς κανονισμούς και διατάξεις, καθώς και ο έλεγχος της τήρησης αυτών.

14. Η τήρηση των διατάξεων που αφορούν το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων.

15. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας κινηματογράφων, θεάτρων και παρεμφερών επιχειρήσεων και η διενέργεια των προβλεπόμενων επιθεωρήσεων.

16. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας παιδοτόπων και διάφορων ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, όπως λούνα πάρκ, τσίρκο, πίστες αυτοκινητιδίων, μουσικών συναυλιών και άλλων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων της.

17. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών τεχνικών ψυχαγωγικών παιγνίων και παροχής υπηρεσιών διαδικτύου, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.

18. Η χορήγηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας μουσικών οργάνων, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.

19. Η χορήγηση και ανάκληση αδειών για την άσκηση υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, η χορήγηση αδειών εμποροπανηγύρεων και υπαίθριων χριστουγεννιάτικων αγορών, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3377/2005 (ΦΕΚ 202 Α'), καθώς και ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν το υπαίθριο εμπόριο και τις λαϊκές αγορές.

20. Η χορήγηση άδειας κυκλοφορίας ζώηλατου οχήματος στην περιφέρειά τους.

21. Η αφαίρεση της άδειας από τις οικοδομές για μη εξόφληση ασφαλιστικών εισφορών στο Ι.Κ.Α..

22. Η χορήγηση και ανάκληση άδειας εγκατάστασης και χρήσης του οικήματος για την άσκηση δραστηριότητας από εκδιδόμενα πρόσωπα, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.¹

23. Ο έλεγχος τήρησης της τουριστικής νομοθεσίας από τις επιχειρήσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του νόμου.

24. Η χορήγηση αδειών διενέργειας διαφήμισης, τοποθέτησης πλαισίων υπαίθριας διαφήμισης, τοποθέτησης επιγραφών προσδιορισμού επαγγελματικής δραστηριότητας σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και η παραχώρηση χώρων για την προβολή

¹ Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων

δραστηριοτήτων σε νομικά πρόσωπα, που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, όπως επίσης ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων περί υπαίθριας διαφήμισης των προδιαγραφών των διαφημιστικών πλαισίων και επιγραφών, η αφαίρεση των παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών και η επιβολή των προβλεπόμενων προστίμων, με τις προϋποθέσεις και τους όρους που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

25. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστημάτων εκμίσθωσης μοτοποδηλάτων

3.4 ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.

Έσοδα δήμων και κοινοτήτων

Τα έσοδα των δήμων γενικά προέρχονται είτε από την Κεντρική Διοίκηση με βάση τη σχετική νομοθετική ρύθμιση από το 1989, από διάφορους τοπικούς φόρους (τέλη) και από την γενικότερη αξιοποίηση της περιουσίας τους, όπως παρουσιάζεται παρακάτω:

1. Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (κρατικοί πόροι)

που προέρχονται από

α) Τον φόρο εισοδήματος (20%)

β) Τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων (50%)

δ) Από διάφορους φόρους υπέρ της Τ.Α.

Από αυτούς ένα ποσοστό διατίθεται για τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων των δήμων και κοινοτήτων

Επίσης η πολιτεία καταβάλλει και τις δαπάνες των δραστηριοτήτων που μεταβιβάστηκαν στους δήμους και τις κοινότητες (π.χ. συντήρηση σχολείων)

2. Τέλη καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού

3. Τέλη ύδρευσης και αποχέτευσης (όπου έχει την ευθύνη ο Δήμος)

4. Τέλη χρήσης κοινόχρηστων χώρων

5. Τέλη διαφήμισης

6. Τέλος ακίνητης περιουσίας

7. Τέλη διαμονής παρεπιδημούντων

8. Τέλη και δικαιώματα χρήσης έργων κτημάτων και υπηρεσιών

9. Φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων

Επιπλέον έσοδα από:

1. Εκμετάλλευση λειτουργίας νεκροταφείων

2. Εμπορία πόσιμων υδάτων

3. Πρόστιμα κώδικα οδικής κυκλοφορίας- τέλη στάθμευσης
4. Εισφορά σε χρήμα περιοχών που εντάσσονται στο σχέδιο πόλης
5. Μισθώματα ακίνητων
6. Χρηματοδοτική μίσθωση
7. Εκποίηση ακίνητης περιουσίας

Και διάφορα μικρότερα όπως έσοδα από διάθεση δασικών προϊόντων, από πρόστιμα περιβαλλοντικών παραβάσεων, από παράβολα χορήγησης άδειας λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, από τόκους καταθέσεων κλπ

Οι σημερινοί Δήμοι έχουν την αρμοδιότητα να παρέμβουν σχεδόν σε κάθε τομέα της κοινωνικής δραστηριότητας βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των κατοίκων και τις συνθήκες για την οικονομική ανάπτυξη. Απαραίτητη προϋπόθεση όμως για αυτό είναι η ικανότητα διάθεσης των απαιτούμενων χρημάτων.

Την τελευταία εικοσαετία το κράτος έχει εκχωρήσει στους Δήμους πάρα πολλές αρμοδιότητες, χωρίς όμως να εκχωρήσει και τους απαιτούμενους οικονομικούς πόρους για την άσκησή τους. Έτσι η κάθε δημοτική αρχή καλείται με δεδομένες και σταθερές ή και μειούμενες επιχορηγήσεις από το κράτος, να αυξήσει και να βελτιώσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους δημότες. Για να το πετύχει αυτό προσπαθεί να αντλήσει πρόσθετους πόρους από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από τρίτους μη κυβερνητικούς φορείς.

ΜΕΡΟΣ 2^ο

ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΘΟΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟ ΘΟΥΡΙΑΣ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ

Ο Δήμος Θουρίας είναι δήμος του νομού Μεσσηνίας. Βρίσκεται στο νότιο τμήμα του νομού, βόρεια της πόλης της Καλαμάτας. Ο δήμος αποτελείται από 6 δημοτικά διαμερίσματα και έχει συνολικό πληθυσμό 4.106 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Έδρα του δήμου είναι η Θουρία.

Ο δήμος απασχολεί 20 μόνιμους υπαλλήλους, οι 5 από αυτούς προέρχονται από τις κοινότητες . στο παρακάτω πινάκα παρουσιάζονται οι υπάλληλοι ανά κατηγορία.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ
Κ.Ε.Π.	2
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ	5
ΛΟΓΙΣΤΕΣ	1
ΕΙΣΠΡΑΚΤΟΡΕΣ	1
ΕΡΓΑΤΕΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ	2
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΙ	1
ΟΔΗΓΟΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	2
ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	1
ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	1
ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	3

Ο δήμος περιλαμβάνει τα παρακάτω δημοτικά διαμερίσματα

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Τ.Δ. Θουρίας	1.257
Τ.Δ. Αιθαίας	387
Τ.Δ. Αμφείας	659
Τ.Δ. Ανθείας	496
Τ.Δ. Μικρομάνης	919
Τ.Δ. Πολιανής	388

Η κατανομή των πόρων συμφωνά με το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου για το έτος 2009

ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΠΟΣΟ ΓΙΑ ΕΡΓΑ
ΑΝΘΕΙΑΣ	44.752,50
ΑΜΦΕΙΑΣ	1.426.895,57
ΑΙΘΑΙΑΣ	39.694,69
ΜΙΚΡΟΜΑΝΗΣ	70.757,42
ΠΟΛΙΑΝΗΣ	641.386,46
ΘΟΥΡΙΑΣ	1.283.709,13
ΣΥΝΟΛΟ	3.507.195,77

1.2 Τ.Δ. ΘΟΥΡΙΑΣ

« ... Οι Φαρές απέχουν από τη θάλασσα γύρω στα έξι στάδια. Προχωρώντας απ' αυτές ογδόντα στάδια προς την ενδοχώρα της Μεσσηνίας συναντάει κανείς την πόλη των Θουριατών ...»(ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ)

Ο Δήμος Θουρίας έλαβε το όνομα του από την αρχαία πόλη Θουρία, που σύμφωνα με τον Στράβωνα βρισκόταν «επί λόφου υψηλού» και απείχε από την πόλη των Φαρών 80 στάδια. Αποτελείται από τα δημοτικά διαμερίσματα Άνθειας, Άμφειας, Αιθαίας, Θουρίας, Μικρομάνης και Πολιανής κι έχει πληθυσμό 4.106 κατοίκους [απογραφή 2001]. Έδρα του είναι η ομώνυμη πόλη της Θουρίας με 1.257 κατοίκους. Πρόκειται για την πόλη που ταυτίζεται με την Αίπεια ή την Άνθεια που αναφέρει ο Όμηρος.¹

Η συνολική έκταση του δήμου ανέρχεται σε 76.992 στρέμματα, καλύπτοντας το 2,6% της συνολικής έκτασης του Ν. Μεσσηνίας. Ο Δ. Θουρίας αποτελείται τόσο από πεδινές όσο και από ορεινές περιοχές. Η έδρα του Δήμου, χτισμένη μέσα στο Μεσσηνιακό κάμπο, διακρίνεται μ' ένα χαρακτήρα παλιού οικισμού, που είχε ανθίσει τα προηγούμενα χρόνια και που η καρδιά της διασχίζεται από τον ποταμό Ξερίλα.

Η Θουρία βρίσκεται στους πρόποδες των διακλαδώσεων του Ταϊγέτου, κυκλωμένη από πλούσιο πράσινο. Ο οικισμός έχει στενά δρομάκια-σοκάκια, που βολεύουν ακόμα τους κατοίκους,

¹ <http://www.thouria.gov.gr/>

κρατώντας τη γραφικότητά τους. Μερικά από τα σπίτια της Θουρίας είναι παλιά αρχοντικά, παραδοσιακά, αφού η πλούσια Θουρία υπήρξε το μεγαλύτερο διαμετακομιστικό εμπορικό κέντρο της περιοχής για προϊόντα όπως σύκα, σταφίδα κλπ.

Η Θουρία διαθέτει Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο, αθλητικό κέντρο, γυμναστήριο. Επίσης, έχει οινοποιία και αναπτύσσονται μικρές βιοτεχνίες στα όρια του Δήμου, η κτηνοτροφία της είναι ανεπτυγμένη όπως και η παραγωγή της σε εσπεριδοειδή ελαιόλαδο και κηπευτικά.

Από φυσικά αξιοθέατα η Θουρία έχει ένα σπουδαίο σπήλαιο πάνω στο βουνό Λιαρέϊκα στα ΒΑ της, είναι βαθύ, ανεξερεύνητο με πολλές διακλαδώσεις.

Ο Δήμος Θουρίας έχει όλα τα πλεονεκτήματα μιας περιοχής δίπλα στο οικονομικό, εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο του Νομού Μεσσηνίας, την Καλαμάτα, από την οποία απέχει μόλις 8 χιλ. και τους συνδέει η Εθνική Οδός Τρίπολης - Καλαμάτας, ενώ ταυτόχρονα διατηρεί και εντείνει την οικονομική και πολιτιστική της ανάπτυξη στηριζόμενη σε μια σημαντική αγροτική παραγωγή.

1.3 Τ.Δ. ΑΙΘΑΙΑΣ

Η Αιθαία (Ντελήμεμη, τοπωνύμιο επί τουρκοκρατίας το οποίο και χρησιμοποιείται ακόμα) έχει πληθυσμό 387 κατοίκους. Η Εθνική οδός Τρίπολης- Καλαμάτας περνάει μέσα από τον οικισμό. Εκεί οι κάτοικοι ασχολούνται με την καλλιέργεια εσπεριδοειδών, αμπελιών και ελιών.¹

¹ <http://www.thouria.gov.gr/>

1.4 Τ.Δ. ΑΜΦΕΙΑΣ

Η Αμφεία (Γαρδίκι) με πληθυσμό 659 κατοίκους είναι χωρισμένη σε δύο οικισμούς, την Άνω και την Κάτω Αμφεία.

Ανάμεσα στα Βυζαντινά Μνημεία της Αμφείας, σώζεται ο Ι. Ναός του Αγ. Ιωάννη του Προδρόμου Γαρδικίου, κτίσμα του 13ου αιώνα σε σχήμα εγγεγραμμένου σταυρού με δωδεκάπλευρο τρούλο. Δύο χιλιόμετρα νότια από τη Μονή Γαρδικίου βρίσκεται σε σπηλιά το ναύδριο των Αγ. Αναργύρων. Στο βάθος της σπηλιάς είναι το Ιερό Βήμα με χτιστό αγιογραφημένο τέμπλο. Η περιοχή επίσης έχει μακρόχρονη παράδοση στην καλλιέργεια ελαιοδέντρων και την παραγωγή εξαιρετικής ποιότητας ελαιολάδου.¹

¹ <http://www.thouria.gov.gr/>

1.5 Τ.Δ. ΑΙΘΑΙΑΣ

Το Δ.Δ. της Άνθειας είναι έχει πληθυσμό 496 κατοίκους.

Ο αρχαιολογικός χώρος της Άνθειας, αποτελεί θησαυρό για την πολιτιστική μας κληρονομιά. Εκεί έχουν γίνει ανασκαφές απ' την Ζ' εφορία Προϊστορικών και κλασικών Αρχαιοτήτων Ολυμπίας. Ο μεγάλος θολωτός Μυκηναϊκός Τάφος της Αίπειας (οικισμός του Δ.Δ. Άνθειας) και οι θαλαμωτοί τάφοι της περιοχής, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Μυκηναϊκή προϊστορία της περιοχής. Ευτυχώς διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση κι' αν επισκευασθεί ο δρόμος και συνεχισθούν οι ανασκαφές στην περιοχή των Ελληνικών θα είναι επισκέψιμη κι έτοιμη για τουριστική ανάπτυξη.

Ο ποταμός Άρις περνά και ποτίζει την Άνθεια. Ανήκει στο πεδινό τμήμα του δήμου και η εθνική Οδός Τρίπολης - Καλαμάτας τη χωρίζει στα δύο.

Παράγει εσπεριδοειδή, σύκα, σταφύλια και ελιές.¹

¹ <http://www.thouria.gov.gr/>

1.6 Τ.Δ. ΜΙΚΡΟΜΑΝΗΣ

Η Μικρομάνη έχει πληθυσμό 919 κατοίκους. Το μεγάλο αυτό χωριό είναι χτισμένο ανάμεσα στους ποταμούς Ξερίλα και Άρι και νότια της βρίσκεται το αεροδρόμιο και ο αερολιμένας Καλαμάτας.

Με την ευφορία της γης της, τις καλλιέργειες, τα αμπέλια, τις σταφίδες και τα κηπευτικά, στάθηκε από τα Βυζαντινά χρόνια ένα κεντρικό χωριό. Στην περιοχή καλλιεργείται συστηματικά και η «αγκαθωτή αγκινάρα». ¹

¹ <http://www.thouria.gov.gr/>

1.7 Τ.Δ. ΠΟΛΙΑΝΗΣ

Η Πολιανή είναι με πληθυσμό 388 κατοίκους (σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2001 είναι ένα ορεινό ακριτοχώρι με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, κοντά στα όρια με το Ν. Αρκαδίας. Χτισμένο σ' ένα οροπέδιο, στα 640 μ. υψόμετρο περιβάλλεται από βουνίσια φύση και δάση.

Νότια της Πολιανής, συναντάμε το Τζιρόρεμα, αυτή η μαγευτική χαράδρα, που τη χαράζει ο Ξερίλας, του ποταμού της Θουρίας. Τους φθινοπωρινούς μήνες γίνεται η συγκομιδή των καρυδιών και των μήλων, οι οποίες είναι και οι κύριες καλλιέργειες του χωριού. Επίσης, στη Πολιανή καλλιεργούνται περίπου 1.000 στρέμματα από δημητριακά, ενώ σε όλο το Δήμο έχουμε 1.300 στρέμματα.

Στην πόλη σώζονται απ' τη βυζαντινή περίοδο ο Ναός της Παναγίας («Κοιμήσεως της Θεοτόκου») με αξιόλογες τοιχογραφίες του 12ου αιώνα και το εκκλησάκι αγίου Σταύρου απ' τα ωραιότερα Βυζαντινά μνημεία της Μεσσηνίας. Υπάρχει ακόμα το ιστορικό σπίτι όπου γεννήθηκε ο Παπαφλέσσας καθώς και τα ερείπια του πρώτου ελεύθερου Δημοτικού Σχολείου, μετά την Επανάσταση του 1921, που κατασκευάστηκε με χρηματοδότηση του ίδιου του Γρηγορίου Δικαίου - Παπαφλέσσα όταν διετέλεσε υπουργός Εσωτερικών.

Ο ορεινός όγκος προσφέρεται για δημιουργία καταφυγίου θηραμάτων, έχει αναπτυγμένη κτηνοτροφία γι' αυτό και οι πολλοί βοσκότοποι στους οποίους οδηγούνται οργανωμένα κοπάδια αιγοπροβάτων.¹

¹ <http://www.thouria.gov.gr/>

Ιδιαίτερο στοιχείο του χωριού είναι και το γεγονός ότι κατοικείται για περίπου 7 μήνες το χρόνο. Από τον Νοέμβριο έως το Μάρτιο οι περισσότεροι κάτοικοι μετακινούν είτε στην Αμφεία είτε στον Άγριλο του Δήμου Αρφαρών, όπου ασχολούνται με την καλλιέργεια της ελιάς. Τους χειμερινούς μήνες το χωριό κατοικείται από 5 οικογένειες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΕΡΕΥΝΑ

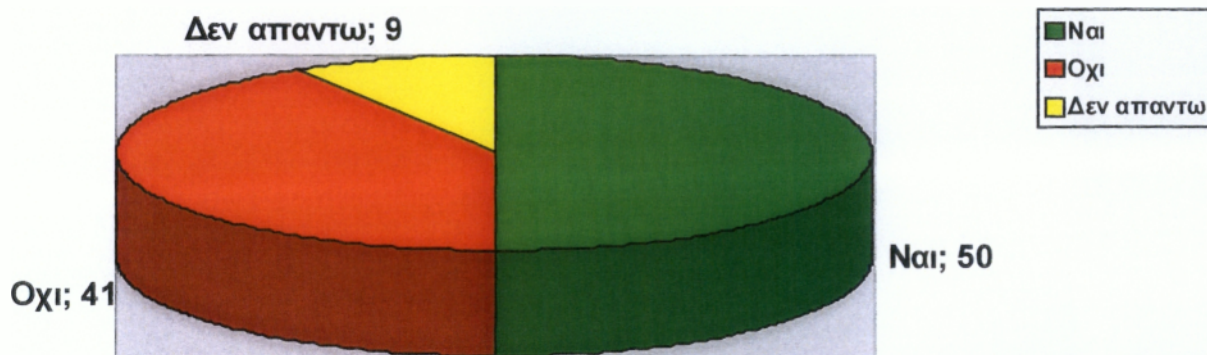
2.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το δείγμα που μοιραστήκαν και συμπληρώθηκαν τα 100 ερωτηματολόγια αποτελείται από δημόσιους υπάλληλους φοιτητές αγρότες οικοδόμους συνταξιούχους κτλ. ηλικίας 18-75 από όλα τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου Θουρίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Πιστεύετε ότι τα έργα που έχουν γίνει είναι αυτά που έπρεπε η προηγείται η έδρα του δήμου;

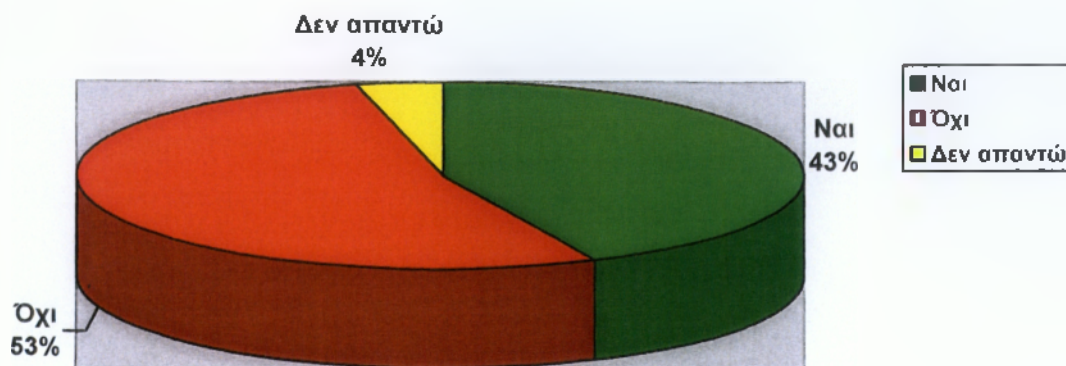
Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
50	41	9	100

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

1) Είστε ικανοποιημένοι με τα έργα που γίνονται στο χωριό σας;

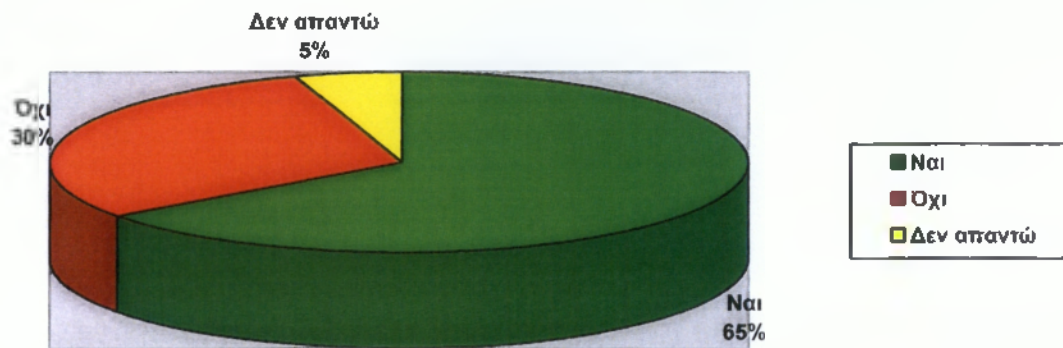
Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
43	53	4	100

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Τα έργα που γίνονται είναι περισσότερα από αυτά που γίνονταν πριν την συνένωση;

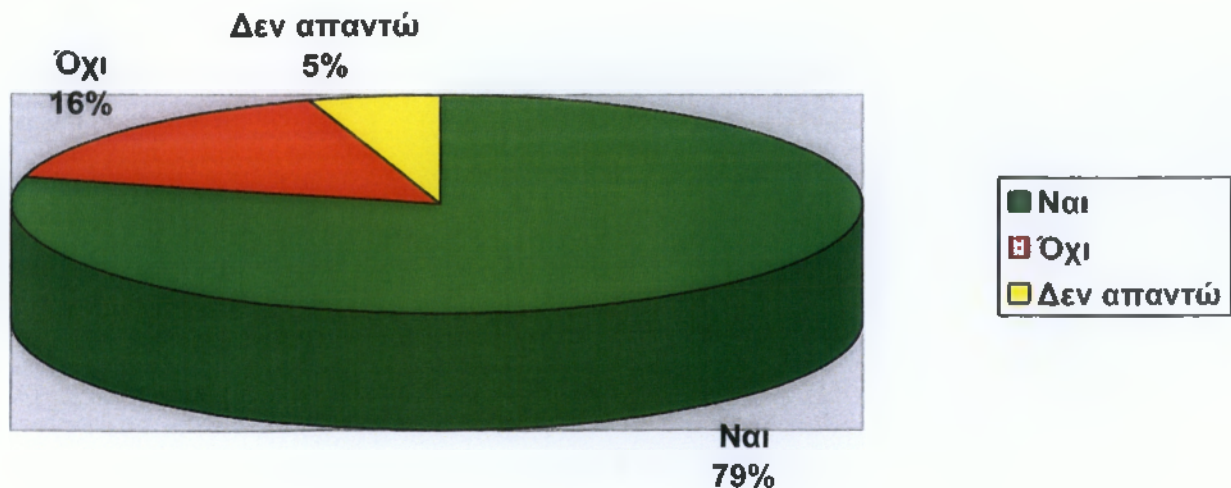
Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
65	30	5	100

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

Πιστεύετε ότι ο δήμος μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα στις απαιτήσεις των διαμερισμάτων;

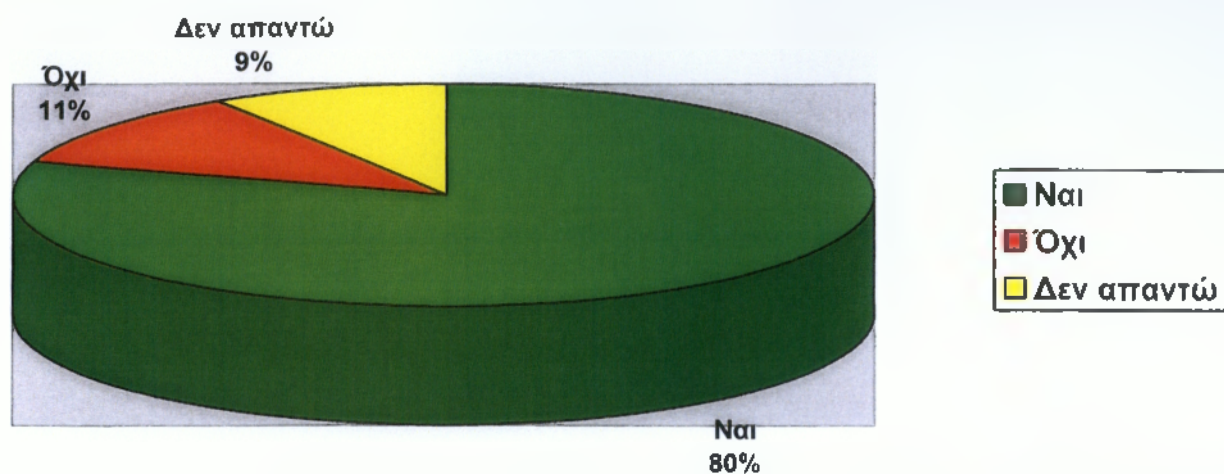
Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
79	16	5	100

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Πιστεύετε ότι ο δήμος μπορεί να χειριστεί καλύτερα τις διοικητικές υποθέσεις

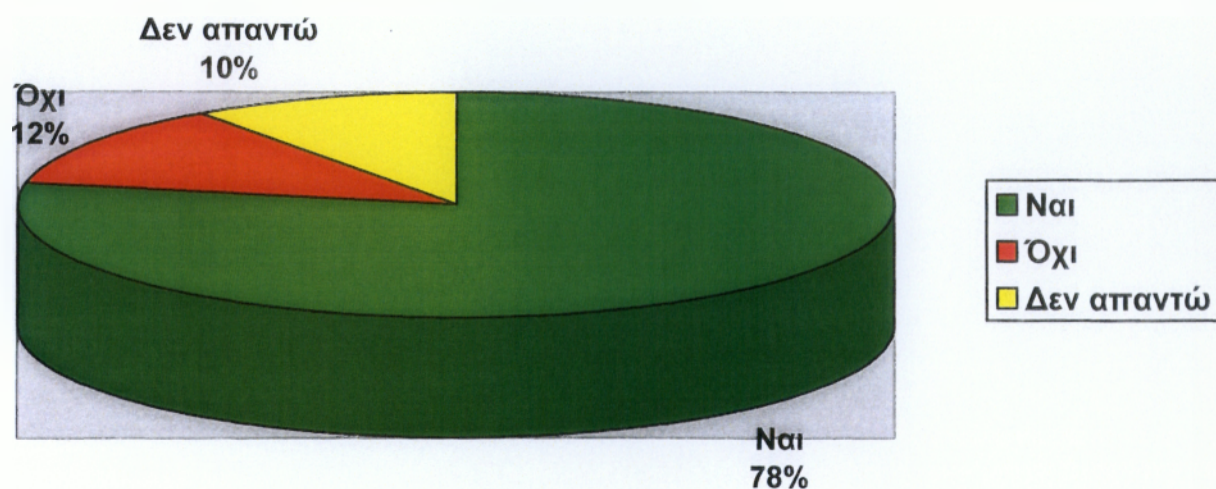
Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
80	11	9	100

ΕΡΩΤΗΣΗ 6

Πιστεύετε ότι ο δήμος μπορεί να χειριστεί καλύτερα τις οικονομικές υποθέσεις;

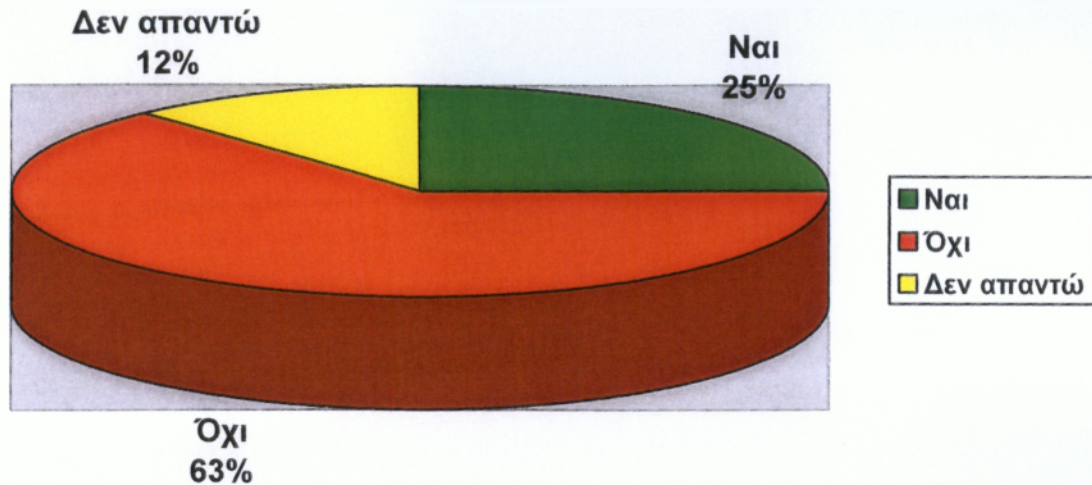
Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
78	12	10	100

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

Πιστεύετε ότι υπάρχει δίκαιος καταμερισμός πόρων στα χωριά;

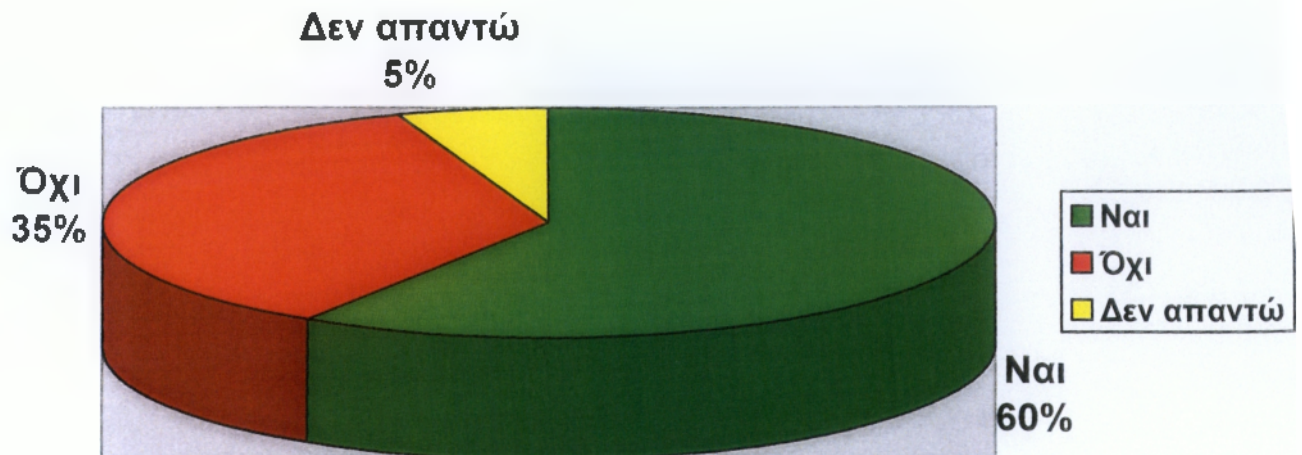
Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
25	63	12	100

ΕΡΩΤΗΣΗ 8

Υπάρχει καλύτερη ποιότητα ζωής μετά την συνένωση;

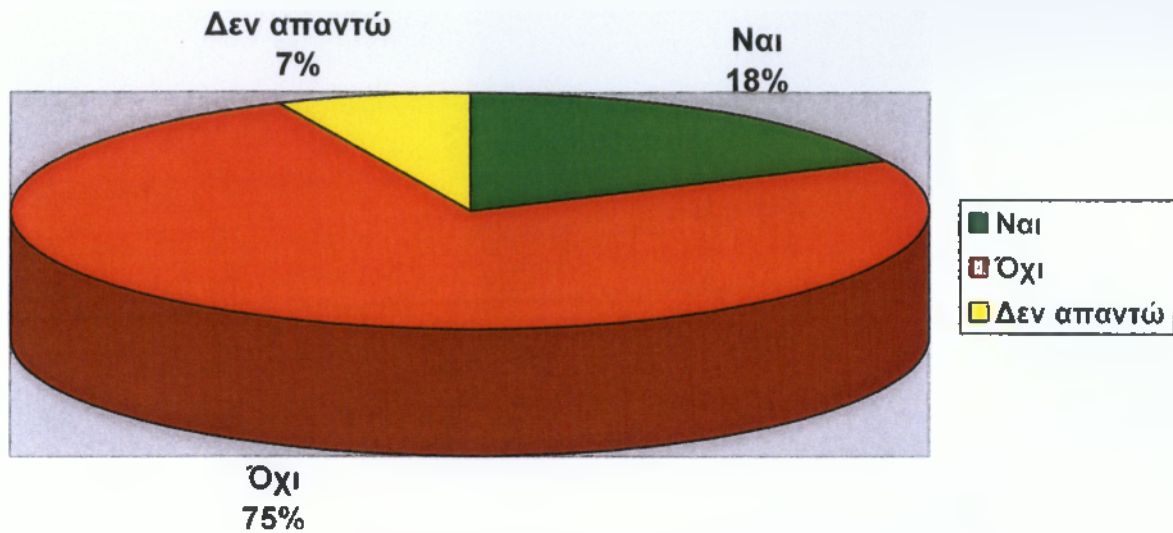
Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
65	39	6	100

ΕΡΩΤΗΣΗ 9

Έχετε παρακολουθήσει συνεδριάσεις για να έχετε άποψη για τα θέματα του διαμερίσματος;

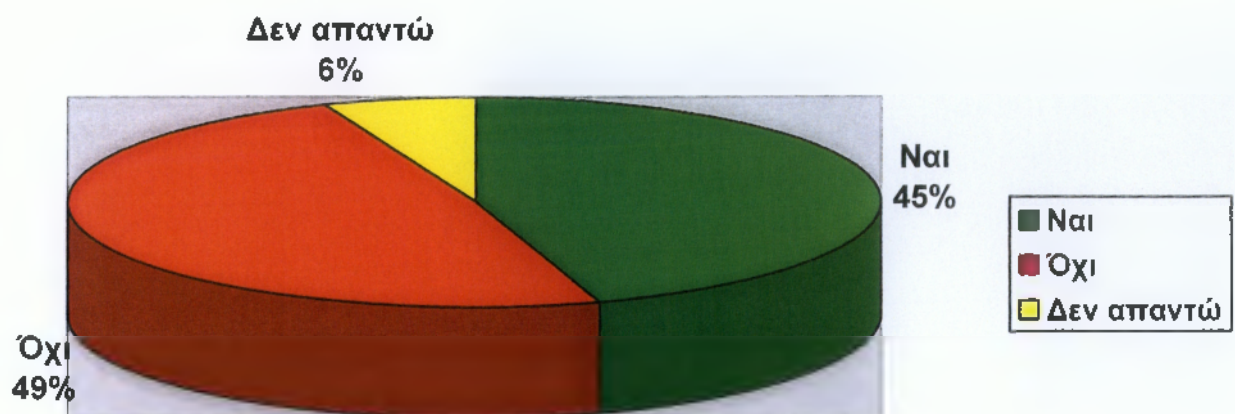
Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
18	75	7	100

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

Το χωριό σας έχει προβλήματα με τη συγκοινωνία;

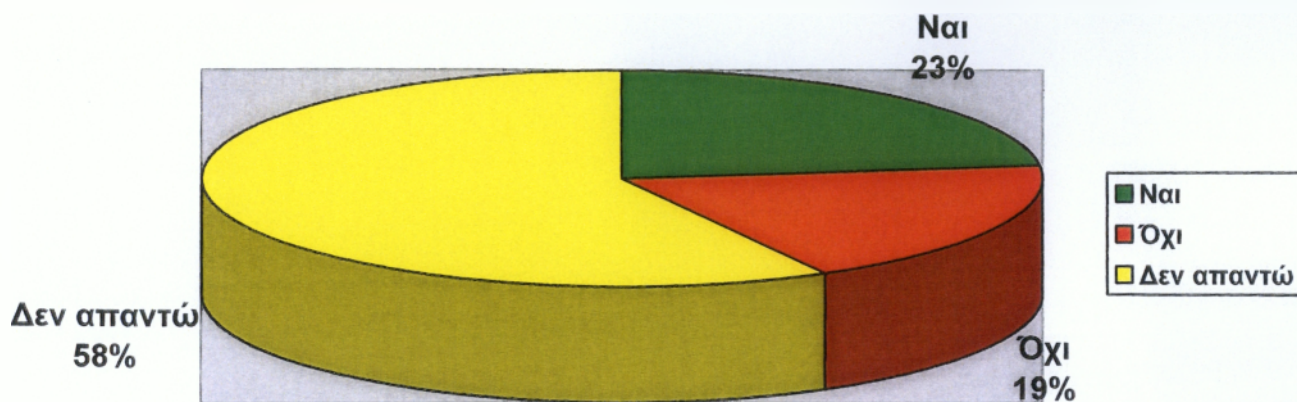
Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
45	49	6	100

ΕΡΩΤΗΣΗ 11

Έχει γίνει απολογισμός. Από τον δήμο;

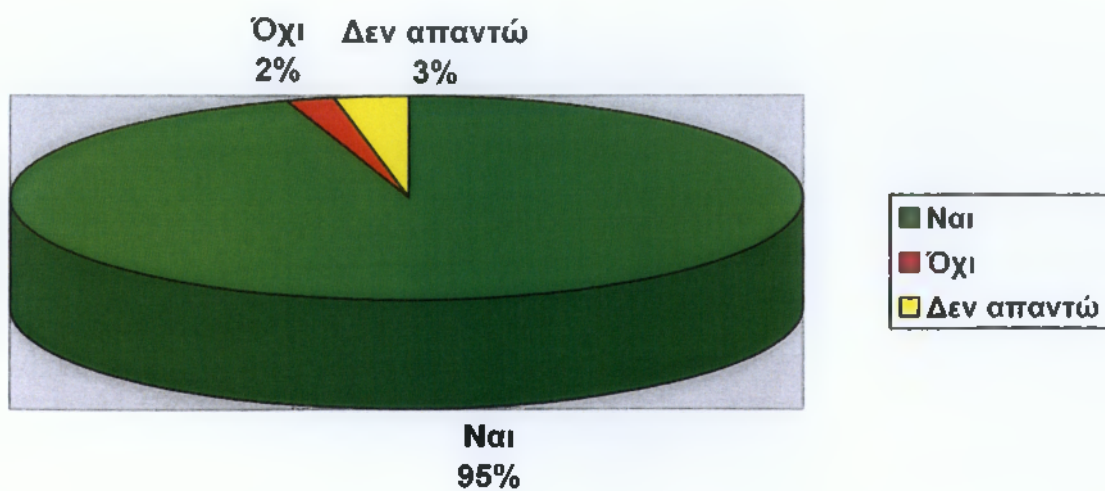
Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
23	19	58	100

ΕΡΩΤΗΣΗ 12

Η εξυπηρέτησή σας ως προς τα πιστοποιητικά είναι καλή;

Ναι	Όχι	Δεν απαντώ	σύνολο
95	2	3	100

2.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ήταν προφανές ότι στην Ελλάδα ήταν αναγκαία μια τέτοιου είδους μεταρρύθμιση γιατί η τοπική αυτοδιοίκηση δεν ήταν εφικτό να λειτουργήσει με τόσο μεγάλο αριθμό δήμων και κοινοτήτων . Ένας μικρότερος αριθμός δήμων και κοινοτήτων θα ήταν πιο εύκολο να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτή η μεταρρύθμιση όμως είχε και τα θετικά και τα αρνητικά της και αυτά προκύπτουν από την έρευνα που κάναμε στους δημότες του δήμου Θουρίας

Ας ξεκινήσουμε τα θετικά της μεταρρύθμισης αυτής. Το πρώτο και κυριότερο κατά τη γνώμη μου θετικό αυτής της μεταρρύθμισης είναι ότι ένας δήμος μπορεί να χειριστεί καλύτερα τις διοικητικές και τις οικονομικές υποθέσεις σε σχέση με τις κοινότητες και μπορεί να εξυπηρετήσει καλύτερα τους πολίτες. Άλλο ένα θετικό στοιχείο είναι ότι με το δήμο γίνονται περισσότερα έργα και έτσι βελτιώνεται το επίπεδο της ποιότητας ζωής των πολιτών που ζουν στα χωριά. Επιπλέον αναβαθμίστηκαν οι παροχές υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες (Κ.Ε.Π., έκδοση πιστοποιητικών κτλ.), επίσης οι δήμοι μπορούν να μπουν στα προγράμματα της ευρωπαϊκής ένωσης και να εκτελούν έργα πολύ μεγαλύτερα που οι κοινότητες και οι πιο μικροί δήμοι δεν είχαν την ικανότητα να κάνουν.

Το κυριότερο αρνητικό της μεταρρύθμισης αυτής είναι ότι υπήρχαν ελλείψεις στο νομοθετικό πλαίσιο όσον αφορά τους πόρους της τοπικής αυτοδιοίκησης με αποτέλεσμα να υπάρχει έλλειμμα στις χρηματοδοτήσεις και αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι δήμοι να μη μπορούν να αποδώσουν τα αναμενόμενα. Άλλο ένα αρνητικό στοιχείο είναι ότι και πάλι έχουν δημιουργηθεί πολλοί μικροί δήμοι όπως ο δήμος που εξετάσαμε και είναι λογικό ότι ένας τέτοιος δήμος δεν είναι δυνατό να δουλέψει και να προσφέρει αυτά που μπορεί ένας μεγαλύτερος δήμος (π.χ. Καλαμάτας) .Επίσης παρατηρήθηκε το γεγονός ότι πολλοί δημότες στηρίζουν τις κοινότητες γιατί πιστεύουν ότι αδικούνται από το δήμο αυτό όμως είναι λογικό να ισχύει γιατί εφόσον οι περισσότερες υπηρεσίες είναι στην έδρα του δήμου εκεί θα υπάρχει και η μεγαλύτερη ανάπτυξη. Αλλά το συνολικό έργο του δήμου σε σχέση με πριν είναι πολύ μεγαλύτερο.

Παρατηρώντας το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου Θουρίας θα δούμε ότι η έδρα έχει μεν υψηλό πόσο για έργα αλλά από την άλλη πλευρά δεν είναι το υψηλότερο. Αυτό σημαίνει ότι οι πόροι διανέμονται όπως μας είπε και ο δήμαρχος στη συνέντευξη με κριτήριο τις ανάγκες του κάθε τοπικού διαμερίσματος.

Επομένως ένα γενικό συμπέρασμα που μπορούμε να βγάλουμε είναι ότι η μεταρρύθμιση ήταν επιτυχής σε γενικές γραμμές αλλά με κάποιες σημαντικές παραλήψεις και γι αυτό ακριβώς το λόγο δε πέτυχε όλους τους στόχους που είχαν τεθεί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Πιστεύετε ότι τα έργα που έχουν γίνει είναι αυτά που έπρεπε ή προηγείται η έδρα του δήμου;

ναι όχι δεν απαντώ

2) Είστε ικανοποιημένοι με τα έργα που γίνονται στο χωριό σας;

ναι όχι δεν απαντώ

3) Τα έργα που γίνονται είναι περισσότερα από αυτά που γίνονταν πριν την συνένωση;

ναι όχι δεν απαντώ

4) Πιστεύετε ότι ο δήμος μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα στις απαιτήσεις των διαμερισμάτων;

ναι όχι δεν απαντώ

5) Πιστεύετε ότι ο δήμος μπορεί να χειριστεί καλύτερα τις διοικητικές υποθέσεις ;
Ποιες αρμοδιότητες

ναι όχι δεν απαντώ

6) Πιστεύετε ότι ο δήμος μπορεί να χειριστεί καλύτερα τις οικονομικές υποθέσεις;

ναι όχι δεν απαντώ

7) Πιστεύετε ότι υπάρχει δίκαιος καταμερισμός πόρων στα χωριά;

ναι όχι δεν απαντώ

8) Υπάρχει καλύτερη ποιότητα ζωής μετά την συνένωση;

ναι όχι δεν απαντώ

9) Έχετε παρακολουθήσει συνεδριάσεις για να έχετε άποψη για τα θέματα του διαμερίσματος;

ναι όχι δεν απαντώ

10) Το χωριό σας έχει προβλήματα με τη συγκοινωνία;

ναι όχι δεν απαντώ

11) Έχει γίνει απολογισμός. Από τον δήμο;

ναι όχι δεν απαντώ

12) Η εξυπηρέτησή σας ως προς τα πιστοποιητικά είναι καλή;

ναι όχι δεν απαντώ

1) Ποια είναι η γνώμη σας για την μεταρρύθμιση, την θεωρείτε πετυχημένη;

Απ. η ψήφιση του νόμου το 1997 πιστεύω ότι ήταν επιβεβλημένη για την ελληνική κοινωνία και περιφέρεια διότι ήταν αδύνατο να λειτουργήσει η τοπική αυτοδιοίκηση με τόσους πολλούς Ο.Τ.Α υπήρχαν. Οι λοιπόν Ο.Τ.Α (δήμοι και κοινότητες) που δημιουργήθηκαν με τη διοικητική μεταρρύθμιση πιστεύω ότι μπόρεσαν να εξυπηρετήσουν καλύτερα τον δημότη και τον πολίτη, μπόρεσαν να εκτελέσουν περισσότερα έργα και να προωθήσουν περισσότερα προγράμματα. Επομένως πιστεύω ότι η διοικητική μεταρρύθμιση ήταν απαραίτητη για την τοπική αυτοδιοίκηση και η γνώμη μου είναι ότι αν όχι στο σύνολο της ήταν επιτυχημένη. Από εκεί και περά σίγουρα υπήρξαν ορισμένες αρρυθμίες και παραλήψεις αλλά όλα αυτά δεν οφείλονται στο θεσμό αλλά στην οικονομική δυσπραγία η οποία υπάρχει αυτά τα 10 χρόνια που λειτουργεί το πρόγραμμα Καποδίστριας διότι δεν δόθηκαν οι κατάλληλοι πόροι προς την τοπική αυτοδιοίκηση. Απεναντίας την δεκαετία αυτή παρακρατήθηκαν πόροι από την αυτοδιοίκηση με αποτέλεσμα να έχουν συσσωρευτεί οι οφειλές το κράτος προς την αυτοδιοίκηση έτσι ώστε να μη μπορεί να υλοποιήσει το έργο της .

2) Το πρόγραμμα Καποδίστριας συνέβαλε στην αναβάθμιση ποιότητας ζωής των κατοίκων σας και στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και αν ναι πως;

Απ. Βεβαίως το σχέδιο Καποδίστριας συνέβαλε στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στην αναβάθμιση παροχής υπηρεσιών και θα σας πω με ποιον τρόπο. Όσον αφορά την ποιότητα ζωής έγιναν πάρα πολλά έργα. Πιο συγκεκριμένα κατασκευάστηκαν 7 νέες πλατείες σε όλα τα τοπικά διαμερίσματα, κατασκευάστηκαν νέες και σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις έτσι ώστε να μπορούν τα παιδιά να αθλούνται και να υπάρχουν δημόσιοι χώροι για τους πολίτες. Επιπλέον υπήρξε μια αναβάθμιση στις σχολικές μονάδες όσον αφορά την κτιριακή τους υποδομή αλλά και όσον αφορά τους περιβάλλοντες χώρους για να έχουν οι μαθητές καλές κτηριακές εγκαταστάσεις και καλούς περιβάλλοντες χώρους. Όσον αφορά τώρα την παροχή υπηρεσιών ο πολίτης πλέον εξυπηρετείται άμεσα και με από τα Κ.Ε.Π. τα οποία μπορούν να διεκπεραιώσουν περίπου 2500 υποθέσεις. Επομένως οι υπηρεσίες του δήμου έχουν αναβαθμιστεί όσον αφορά την διοικητική τους μορφή αλλά και όσον αφορά και τις άλλες μορφές που έχουν σχέση με την παροχή ανταποδοτικών υπηρεσιών (ύδρευση, αποχέτευση, ηλεκτροφωτισμός). Έχουν αντικατασταθεί όλα τα δίκτυα ύδρευσης και έχουν αναβαθμιστεί οι ηλεκτροφωτισμοί έτσι ώστε να υπάρχει μέχρι το τελευταίο σπίτι φως για να μπορεί να κινείται ο πολίτης.

3) Πολλοί λένε ότι με τις συνενώσεις που έγιναν ενισχυθήκαν και αναβαθμιστήκαν κάποια κέντρα περιοχών, ισχύει αυτό στη περίπτωση του Δ. Θούριας, ακούγεται η φωνή των ΙΔ.;

Απ. Αυτό νομίζω ότι είναι θέμα ης δημοτικής αρχής κατά πόσο κάνει διανομή των πόρων σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα. Εκ των πραγμάτων το διοικητικό κέντρο αναβαθμίζεται διότι σε αυτό υπάρχει μια συγκέντρωση υπηρεσιών όμως η κατανομή των πόρων στο δήμο μας γίνεται με κριτήριο τις ανάγκες που υπάρχουν. Επομένως η κατανομή των πόρων γίνεται σε όλα τα τοπικά διαμερίσματα και υπάρχουν τα τοπικά συμβούλια που κάνουν προτάσεις και τις υιοθετούμε πλήρως στο δημοτικό συμβούλιο έτσι ώστε να υπάρχει μια ομοιόμορφη κατανομή σε όλα τα τοπικά διαμερίσματα. Έτσι λοιπόν μπορεί να αναβαθμίζεται το κέντρο του δήμου αλλά ακούμε και τις προτάσεις των τοπικών συμβουλίων για τις ανάγκες των διαμερισμάτων.

4) Η μεταρρύθμιση του Καποδίστρια κατά πόσο επηρέασε τη δική σας περιοχή;

Απ. Για τη δική μας περιοχή πιστεύω ότι ο Καποδίστριας ήταν καθοριστικός, βοήθησε στο να αναβαθμιστεί η περιοχή μας χωρίς να αλλάξει ο τρόπος ζωής των κατοίκων. Οι κάτοικοι εξυπηρετούνται καλύτερα από πριν και γίνονται περισσότερα και ποιοτικότερα έργα. Επομένως ο Καποδίστριας στη περιοχή μας ήταν προς την θετική κατεύθυνση και πιστεύω ότι θα συνεχίσει να είναι έτσι ώστε η ζωή των δημοτών να συνεχίζει να αλλάζει προς το καλύτερο.

5) Ποια τα θετικά και ποια τα αρνητικά αυτής της μεταρρύθμισης;

Απ. Τα θετικά αυτής της μεταρρύθμισης ήταν ότι υπήρξε καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών όσον αφορά την διοικητική εξυπηρέτηση και έγιναν πολλά έργα υποδομών στους δήμους. Επιπλέον υπήρξε η προοπτική μέσα από τους δήμους να μουν σε προγράμματα της ευρωπαϊκής ένωσης και να εκτελέσουν πάρα πολύ μεγάλα έργα τα οποία δε θα μπορούσαν να εκτελέσουν ως μικροί δήμοι. Τα αρνητικά αυτής της μεταρρύθμισης ήταν ότι υπήρχαν ελλείψεις στο νομοθετικό πλαίσιο όσον αφορά τους πόρους της τοπικής αυτοδιοίκησης με αποτέλεσμα να υπάρχει έλλειμμα όσον αφορά τις χρηματοδοτήσεις. Και βεβαίως όταν ο θεσμός δε στηρίζεται οικονομικά δε μπορεί να αποδώσει τα αναμενόμενα.

6) Ως ο μακροβιότερος δήμαρχος στην περιοχή ποια είναι τα δικά σας βιώματα στο ρολό της τοπικής αυτοδιοίκησης; Θεωρείτε ότι έχει ενισχυθεί με τις μεταρρυθμίσεις;

Απ. Είμαι πολλά χρόνια στη αυτοδιοίκηση, διανύω την 6^η τετραετία, άρα γνωρίζω λοιπόν τα προβλήματα που υπάρχουν στις πρώην κοινότητες και τωρινούς δήμους. Με τη μεταρρύθμιση του Καποδίστρια οι υποχρεώσεις έχουν αυξηθεί καθώς επίσης έχουν αυξηθεί οι αρμοδιότητες και οι παρεμβάσεις που μπορεί να κάνει ένας δήμος προς όφελος των πολιτών. Έχει ενισχυθεί ο θεσμός της αυτοδιοίκησης έχουν δοθεί πάρα πολλές αρμοδιότητες η παρέμβαση που μπορεί να κάνει η αυτοδιοίκηση είναι μεγάλη, πλην όμως χρειαζόμαστε μια δεύτερη μεταρρύθμιση για να πάμε σε μεγαλύτερα σχήματα πιο δυνατά πιο οργανωμένα τα οποία θα μπορούν να προσφέρουν καλύτερες υπηρεσίες στον πολίτη. Η ενίσχυση του νομοθετικού πλαισίου και η μεταφορά αρμοδιοτήτων πρέπει να συνοδεύεται υποχρεωτικά με πόρους οι οποίοι θα είναι θεσμοθετημένοι και να μην είναι πόροι ευκαιριακοί έτσι ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στο έργο της η αυτοδιοίκηση.

7) Οι δημότες σας πως είχαν αντιδράσει στη μεταρρύθμιση;

Απ. Θα έλεγα ότι οι δημότες μας στη μεταρρύθμιση που έγινε το 1997 είχαν μια αμυδρή αντίδραση υπό την έννοια ότι είμαστε ένας δήμος ο οποίος προϋπήρχε πριν τη διοικητική μεταρρύθμιση. Τα έξι δημοτικά διαμερίσματα που απαρτίζουν το δήμο μας ήταν και πριν στον ενιαίο δήμο και νομίζω ότι υπήρξε μια ομαλή μετάβαση από τις πρώην κοινότητες προς τη μεταρρύθμιση.

8) Η εμπειρία σας όλα αυτά τα χρόνια είναι μεγάλη. Υπάρχει μυστικό στο να επιτύχει ή όχι μια τέτοιου είδους μεταρρύθμιση;

Απ. Με την εμπειρία μου πιστεύω ότι δεν υπάρχουν μυστικά και αδιέξοδα στην τοπική αυτοδιοίκηση. Για να πετύχει μια τέτοιου είδους μεταρρύθμιση, και εδώ μιλάω όχι μόνο για αυτή του 97 αλλά και για την καινούρια που σίγουρα θα γίνει, πέρα από της αρμοδιότητες που πρέπει να μεταφερθούν στην αυτοδιοίκηση να μεταφερθούν και κάποιοι θεσμοθετημένοι πόροι, να αλλάξει το νομοθετικό πλαίσιο, να υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια όσο αναφορά τις δαπάνες στο δήμο. Και βέβαια οι καινούριοι δήμοι θα πρέπει να έχουν την έννοια της αυτοδιοίκησης, υπό την έννοια ότι θα έχουν μια άμεση επαφή με την κοινωνία των πολιτών. Δε πρέπει να πάμε σε τεράστια σχήματα όπου πλέον δε θα είμαστε αυτοδιοίκηση αλλά διοίκηση, πρέπει να παραμείνει ο ρόλος της αυτοδιοίκησης που είναι κοντά στο πολίτη και στη καθημερινότητα του, υπό σχήματα τα οποία να είναι ελέγξιμα και μπορούν να λειτουργήσουν. Οι τεράστιοι δήμοι με μεγάλες εκτάσεις και μεγάλους πληθυσμούς πιστεύω ότι δε θα μπορούν να ανταποκριθούν στο έργο τους. Θα προτιμούσα λοιπόν στο νόμο Μεσσηνίας από τους 31 δήμους που είμαστε σε συνένωση που θα προκύψει να υπάρχουν γύρω στους 12 δήμους που θα μπορούν να είναι λειτουργικοί παρά στους 4 ή στους 7 στους οποίους ευαγγελίζονται και πρεσβεύονται κάποιοι οι οποίοι επεξεργάζονται την μεταρρύθμιση. Το μυστικό λοιπόν για την επιτυχία της μεταρρύθμισης ξεκάθαρο θεσμικό και νομικό πλαίσιο, μεταφορά αρμοδιοτήτων και θεσμοθετημένων πόρων. Επιπλέον αναβάθμιση του θεσμικού ρόλου των αιρετών, νομικό πλαίσιο όσο αναφορά τη διαχείριση του δημόσιου χρήματος και αναβάθμιση του θεσμού του δημοτικού συμβουλίου δίνοντας περισσότερες αρμοδιότητες από το δημαρχοκεντρικό σύστημα που υπάρχει αυτή τη στιγμή σε επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου ή απευθείας στο δημοτικό συμβούλιο.

ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2009 ΔΗΜΟΥ ΘΟΥΡΙΑΣ

χνικό πρόγραμμα του Δήμου Θουρίας χωρίζεται σε 2 σκέλη:

**ΓΑ ΑΝΑ ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
ΓΑ ΓΙΑ ΟΛΟ ΤΟ ΔΗΜΟ**

ολικός Προϋπολογισμός του Τεχνικού Προγράμματος 2009 είναι 4.116.355,39€ - 842.000,86€ [ΕΑΣ] - 630.767,50€ [ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ] - 1.800.000,00 [ΟΠΑΑΧ] - 96.419,85€ [ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΟΛΟ ΤΟ Ο] = 747.167,18€

γα που αφορούν όλο το Δήμο είναι συνολικού προϋπολογισμού 609.159,62€ - 337.302,63 - 37,14 [των εξειδικευμένων πιστώσεων του προγράμματος ΘΗΣΕΑΣ] = 96.419,85€
 τως 747.167,18€ * 30% = 224.150,15€ / 4.106 κάτοικοι Δήμου Θουρίας = **54,59€/κάτοικο**

Π	528.704,03
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ	630.767,50
ΣΑΤΑ	270.749,98
ΘΗΣΕΑΣ	842.000,86
ΟΠΑΑΧ	1.800.000,00
ΔΑΝΕΙΟ ΤΠΔ	44.133,02
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	4.116.355,39

ΓΑ ΑΝΑ ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

ΕΙΑ	ΕΥΡΩ	ΣΥΝΕΧ/ΜΕΝΑ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ
σιμεντοστρώσεις οδών	11.981,22	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
ασφαλτοστρώσεις οδών	6.921,28	Σ.Ε.	ΔΑΝΕΙΟ
ανόρυξη διερευνητικής γεώτρησης	12.000,00	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
ελτίωση αγροτικής οδοποιίας	6.925,00	Ν.Ε.	ΣΑΤΑ
πέκταση δικτύου ύδρευσης	6.925,00	Ν.Ε.	ΙΠ
ΣΥΝΟΛΟ	44.752,50	> 27.076,64 =	54,59€ * 496κατ.

ΕΙΑ	ΕΥΡΩ	ΣΥΝΕΧ/ΜΕΝΑ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ
σιμεντοστρώσεις οδών	11.997,64	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
πέκταση δικτύου ύδρευσης	6.922,83	Σ.Ε.	ΙΠ
αθαρισμός και διανοίξεις αγροτικών οδών	6.924,61	Σ.Ε.	ΙΠ
αθαρισμός ανεξέλεγκτων χώρων ναπόθεσης μπαζών κι απορριμάτων στα Τ.Δ. Αιθιάς κι Ανθείας	6.924,61	Σ.Ε.	ΙΠ
ελτίωση αγροτικής οδοποιίας	6.925,00	Ν.Ε.	ΣΑΤΑ
ΣΥΝΟΛΟ	39.694,69	> 21.126,33 =	54,59€ * 387κατ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΥΡΩ	ΣΥΝΕΧ/ΜΕΝΑ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ
Αναπλάσεις Κοινοχρήστων Χώρων εντός οικισμών Δ. Θουρίας	19.404,33	Σ.Ε.	ΔΑΝΕΙΟ [6.500€] & ΙΠ [12.904,33]
Αντικατάσταση δικτύων ύδρευσης Δ. Δ. (Β ΦΑΣΗ)	25.000,00	Σ.Ε.	ΔΑΝΕΙΟ [9.947,90] ΣΑΤΑ [15.052,10]
Ασφαλτοστρώσεις οδών	6.921,28	Σ.Ε.	ΔΑΝΕΙΟ
Διεύρυνση οπής - σωλήνωση υδρογεωτρήσεως	12.000,00	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
Γσιμεντοστρώσεις οδών	12.008,59	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
Κατασκευή τοίχων αντιστήριξης και μικρών τεχνικών	6.925,00	Σ.Ε.	ΙΠ
Αγροτική οδοποιία από 4η Επ. οδό προς Κάτω Άμφεια	752.661,37	Ν.Ε.	ΟΠΑΑΧ & ΙΠ
Βελτίωση αρδευτικού δικτύου Δ. Δ. Αμφείας	571.200,00	Ν.Ε.	ΟΠΑΑΧ
Βελτίωση αγροτικής οδοποιίας	6.925,00	Ν.Ε.	ΙΠ
Επέκταση δικτύου ύδρευσης	6.925,00	Ν.Ε.	ΙΠ
Βελτίωση οδού προς Αγ. Ιωάννη	6.925,00	Ν.Ε.	ΙΠ
ΣΥΝΟΛΟ	1.426.895,57	> 35.974,81 =	54,59€ * 659κατ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΥΡΩ	ΣΥΝΕΧ/ΜΕΝΑ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ
Διαπλάτυνση οδού Θουρίας - μικρομάνης - όρια Δ. Αριος (Β' ΦΑΣΗ)	10.000,00	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
Ασφαλτοστρώσεις οδών	6.921,28	Σ.Ε.	ΔΑΝΕΙΟ
Γσιμεντοστρώσεις οδών	12.041,43	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
Έργα υποδομής στο αθλητικό κέντρο Θουρίας	630.767,50	Σ.Ε.	ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ
Επέκταση δικτύου ύδρευσης	6.922,23	Σ.Ε.	ΙΠ
Μεταφορά παροχής ηλεκτρικού ρεύματος συνδέσεις συστήματος θέρμανσης Δημοτικού σχολείου	6.925,00	Σ.Ε.	ΙΠ
Παραγωγή δικτύου ΔΕΗ στο Δ. Δ. Θουρίας	115.000,00	Σ.Ε.	ΙΠ
Ανάπλαση πεζοδρομίων κεντρικής οδού	329.261,09	Σ.Ε.	ΘΗΣΕΑΣ 45%
Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στα δ. Δ. Θουρίας κι Αμφείας	114.170,60	Σ.Ε.	ΙΠ
Διεύρυνση οπής - σωλήνωση υδρογεωτρήσεως	12.000,00	Ν.Ε.	ΣΑΤΑ

Ανάπλαση πεζοδρομίων Ε.Ο. από κατάσταση Ψύχαλου έως οικία ζουτραφούρη Σωτήρη	12.000,00	Ν.Ε.	ΣΑΤΑ
Κατασκευή φρεατίων βανών και συνδέσεις κεντρικού δικτύου ύδρευσης	6.925,00	Ν.Ε.	ΙΠ
Τλακοστρώσεις πεζοδρομίων Θουρίας	6.925,00	Ν.Ε.	ΙΠ
Κατασκευή ρειθροκρασπέδων	6.925,00	Ν.Ε.	ΙΠ
Έπισκευή κτιρίου Δημαρχείου	6.925,00	Ν.Ε.	ΙΠ
ΣΥΝΟΛΟ	1.283.709,13	> 68.619,63 =	54,59€ * 1257κατ.

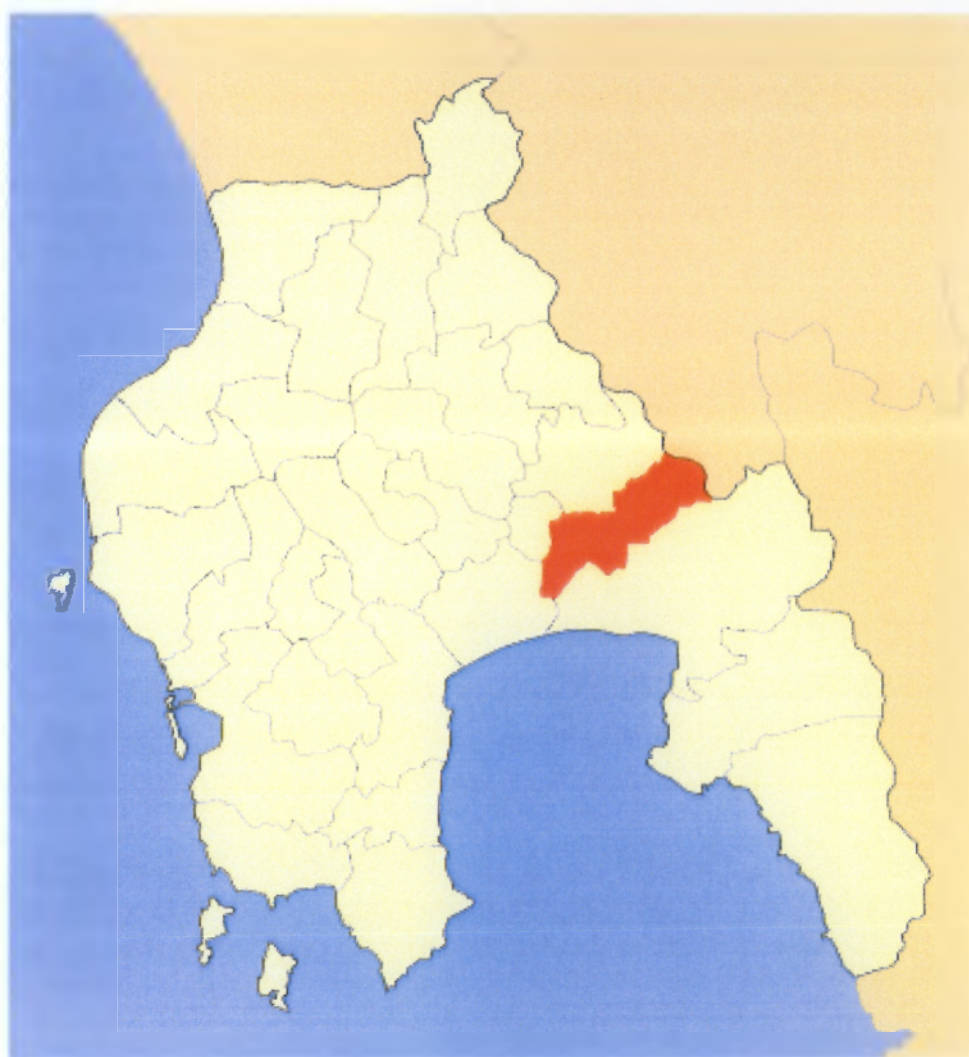
ΟΜΑΝΗ	ΕΥΡΩ	ΣΥΝΕΧ/ΜΕΝΑ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ
Ασφαλτοστρώσεις οδών	6.921,28	Σ.Ε.	ΔΑΝΕΙΟ
Επέκταση δικτύου ύδρευσης	6.924,61	Σ.Ε.	ΙΠ
Σιμεντοστρώσεις οδών	12.114,26	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
Βελτίωση εγκαταστάσεων γηπέδων μπάσκετ και 5Χ5	6.925,00	Σ.Ε.	ΙΠ
Διευθέτηση ομβρίων οδού Θουρίας-μικρομάνης	12.000,00	Ν. Ε.	ΣΑΤΑ
Διαπλάτυνση- βελτίωση οδού από οικία Γαλανόπουλου Θ. έως Αγγελακάκη Μ.	12.022,27	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
Έπισκευή τουαλετών πρώην Δημοτικού Σχολείου	6.925,00	Ν. Ε.	ΙΠ
Βελτίωση αγροτικής οδοποιίας	6.925,00	Ν. Ε.	ΙΠ
ΣΥΝΟΛΟ	70.757,42	> 50.168,21 =	54,59€ * 919κατ.

ΙΑΝΗ	ΕΥΡΩ	ΣΥΝΕΧ/ΜΕΝΑ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ
Ανόρυξη διερευνητικής γεώτρησης	12.000,00	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
Καλικοστρώσεις οδών	6.924,91	Σ.Ε.	ΙΠ
Σιμεντοστρώσεις οδών	12.036,55	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
Ανάπλαση πλατείας πηγαδιών στο Τ.Δ. Πολιανής	6.500,00	Σ.Ε.	ΙΠ
Βελτίωση αγροτικού οδικού δικτύου	6.925,00	Ν.Ε.	ΙΠ
Αποχέτευση ομβρίων στο Τ.Δ. Πολιανής	2.000,00	Ν.Ε.	ΙΠ
Βελτίωση αρδευτικού δικτύου Δ. Δ. Πολιανής	595.000,00	Ν.Ε.	ΟΠΑΑΧ
ΣΥΝΟΛΟ	641.386,46	> 21.180,92 =	54,59€ * 388κατ.

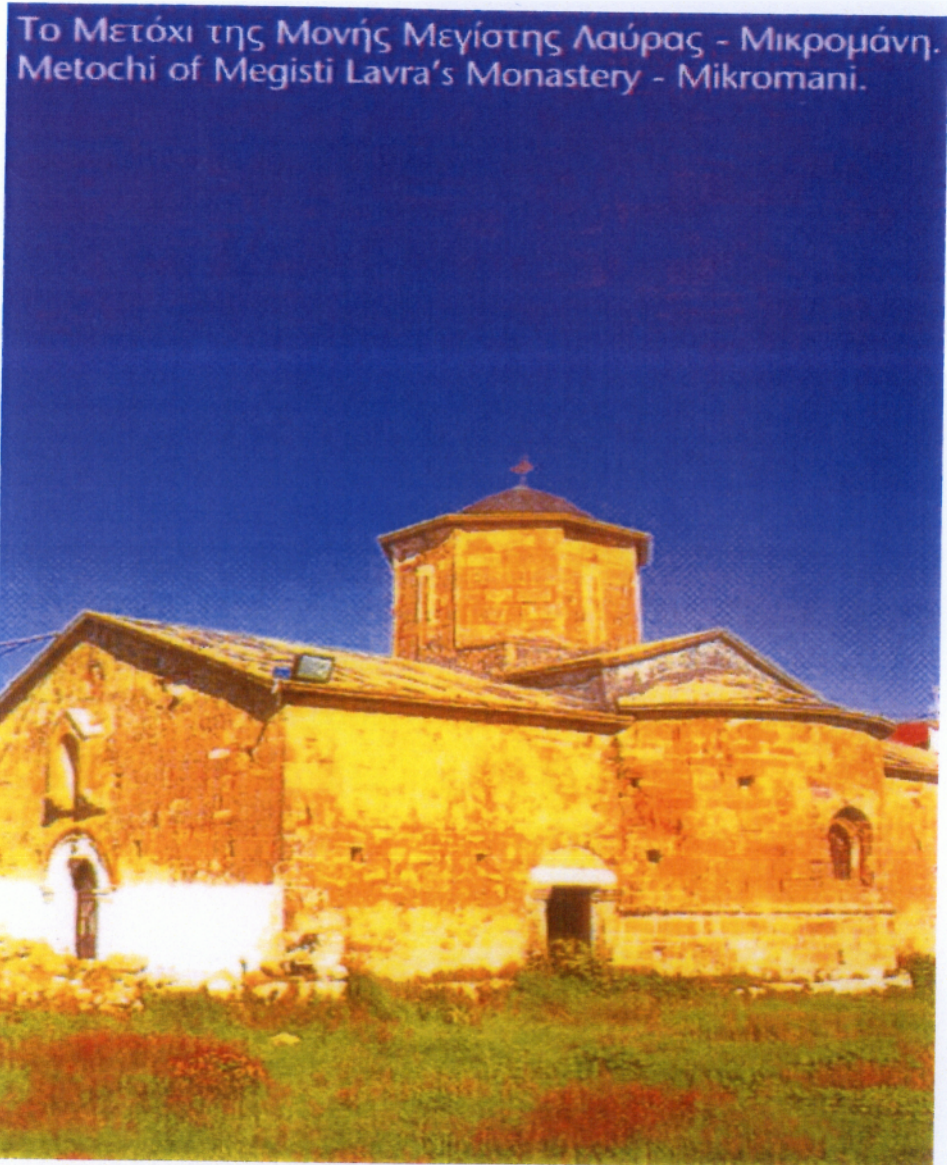
ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	ΕΥΡΩ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ
Αντικατάσταση παροχών και υδρομέτρων	6.924,02	Σ.Ε.	ΙΠ
Επέκταση δικτύου ύδρευσης	6.924,91	Σ.Ε.	Ι.Π.
Καθαρισμός και διευθέτηση ρεμάτων στα τ.δ. Αιθαίας, Ανθείας & Ξερίλα Θουρίας	50.303,92	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
Αντιπλημμυρικά Έργα [Καθαρισμός και διευθέτηση ρεμάτων στα Τ.Δ. Αμφειας - Πολιανής]	25.342,00	Σ.Ε.	ΣΑΤΑ
Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων σε όλα τα Τ.Δ. του Δήμου	337.302,63	Ν.Ε.	ΘΗΣΕΑΣ 35%
Αγροτική και δημοτική οδοποιία στα δ. δ. του Δήμου	175.437,14	Ν.Ε.	ΘΗΣΕΑΣ 45%
Επεκτάσεις δικτύων ύδρευσης	6.925,00	Ν.Ε.	Ι.Π.
ΣΥΝΟΛΟ	609.159,62		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	4.116.355,39		

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΟΥΡΙΑΣ

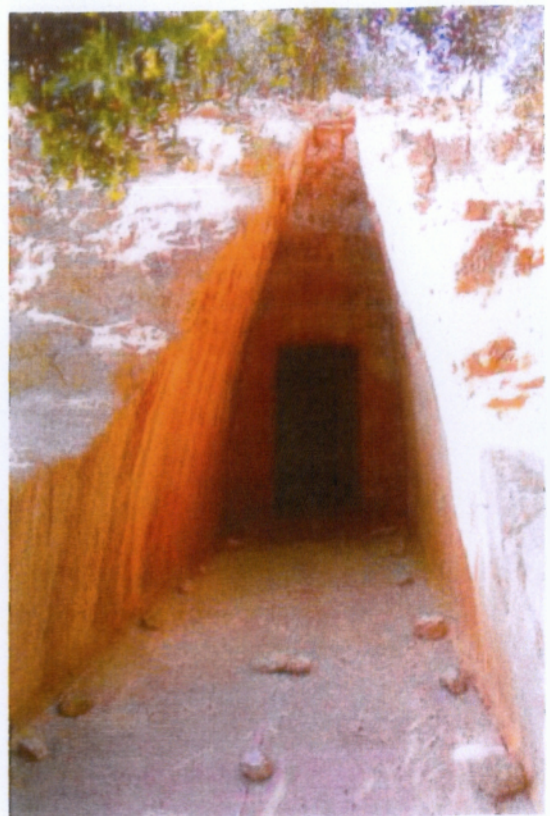
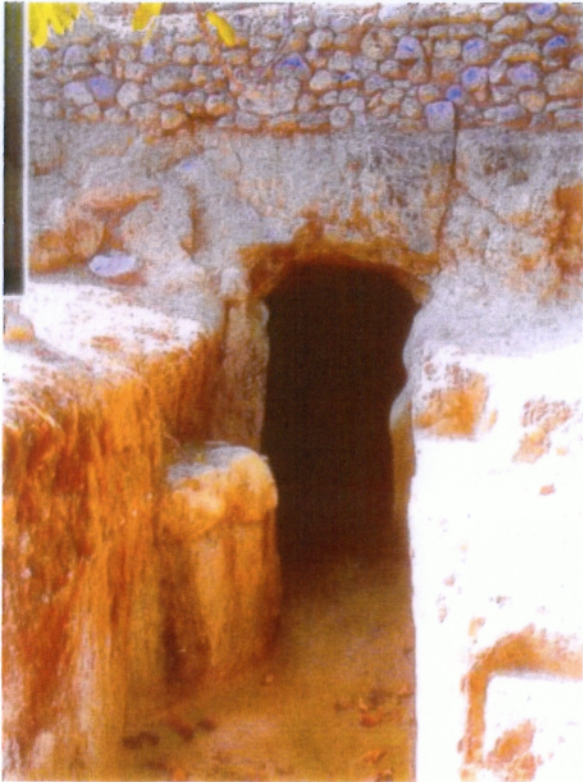
ΜΕΡΙΚΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΟΥΡΙΑΣ

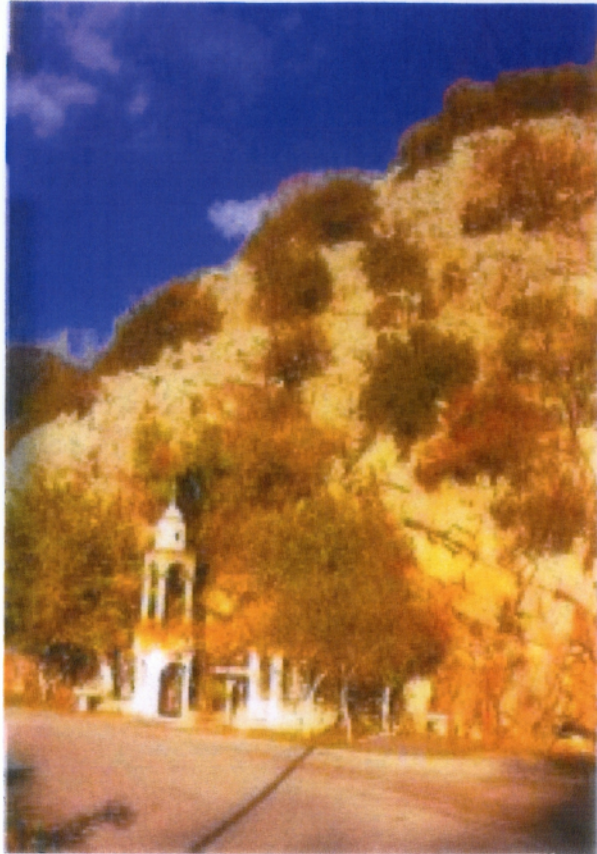
Ι. Ναός του Αγ. Ιωάννη του Προδρόμου Γαρδικίου, κτίσμα του 13ου αιώνα σε σχήμα εγγεγραμμένου σταυρού με δωδεκάπλευρο τρούλο. Δύο χιλιόμετρα νότια από τη Μονή Γαρδικίου βρίσκεται σε σπηλιά το ναύδριο των Αγ. Αναργύρων. Στο βάθος της σπηλιάς είναι το Ιερό Βήμα με χτιστό αγιογραφημένο τέμπλο.

Ο μεγάλος θολωτός Μυκηναϊκός Τάφος της Αίπειας (οικισμός του Δ.Δ. Άνθειας) και οι θαλαμωτοί τάφοι της περιοχής, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Μυκηναϊκή προϊστορία της περιοχής. Ευτυχώς διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση κι' αν επισκευασθεί ο δρόμος και συνεχισθούν οι ανασκαφές στην περιοχή των Ελληνικών θα είναι επισκέψιμη κι έτοιμη για τουριστική ανάπτυξη.

Ναος Αγ.Αναργύρων

Αρχαίο τείχος

Ρωμαϊκά Λουτρά

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- <http://www.teicrete.gr/users/kutrulis/Crete/Gen-info/istoria-dimon.htm>
- <http://www.thouria.gov.gr/>
- <http://el.wikipedia.org/wiki>
- <http://gym-falan.lar.sch.gr/activities/paper/paper02/pap02.html>
- <http://www.ypes.gr/Kapodistriais/index.html>
- Η Τοπική Διοίκηση στην Ελλάδα-N-K Χλέπα
- Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων